

Alternative rurale

Ianuarie, 2008

Buletin al rețelilor de beneficiari FISM în zonele de nord, centru și sud ale Republicii Moldova, editat de Centrul "Pro Comunitate", cu suportul financiar al Fondului de Investiții Sociale din Moldova, din sursele financiare oferite de Guvernul Republicii Federale Germania

Interviu de alternativă

pag. 1,3

INIȚIATIVĂ ȘI RESPONSABILITATE

Interviu cu domnul Alexandru Relițchi,
președintele raionului Șoldănești

Perspective rurale

pag. 4

BRÎNZENII VECHI OFERĂ EXEMPLE
DEMNE DE URMAT

Reportaj de la Adunarea Generală din satul
Brînzanii Vechi, raionul Telenești

ABC-ul dezvoltării
comunitare

pag. 6

COLABORAREA ESTE CHEIA SUCCESULUI

"La Corjeuți, circa 2000 de persoane sînt plecate
peste hotare, preponderent în Franța și Italia. Cîteva
microbuze circulă spre Paris, o dată sau chiar de două
ori pe săptămînă."

Activități comunitare

pag. 9

ОБЩЕСТВЕННЫЕ ПРОБЛЕМЫ И
ВОЗМОЖНОСТИ ИХ РЕШЕНИЯ
ГЛАЗАМИ МОЛОДЕЖИ

Большинство опрошенных заявили о том,
что интересуются общественной жизнью, а
также оценивают уровень проявляемого ин-
тереса к общественной жизни, остальными
представителями молодежи как «средний» и
«немного, выше среднего»...

Condiții excelente pentru elevi și profesori

Investițiile în sfera socială se recuperează înzecit, consideră Aurelia Șincarenco, director adjunct al Liceului „Alexei Mateevici”, Căinari. Comentînd rezultatele implementării unui proiect de reparație a clădirii, doamna vicedirector a declarat: „Îmbunătățirile aduse Liceului nostru au schimbat considerabil starea de lucruri în bine. Acoperișul nou-reparat a pus sfîrșit perioadei cînd ploile ne inundau sălile de studii și cabinetele. Din cauză că ne curgea tavanul, etajul patru fusese deteriorat în mare măsură. Astăzi, valorificînd oportunitățile proiectului de renovare a instituției, a fost posibil să reparăm etajul patru și să beneficiem de spațiile de care dispune. Pînă nu demult, eram nevoiți să activăm în două schimburi, elevii claselor primare făcînd ore după masă. Lecțiile începeau, din această cauză, la șapte dimineața, iar programul se încheia seara tîrziu. Pentru a schimba situația, am aplicat în cadrul unui proiect, ne-am fixat obiective concrete și am reușit să obținem cele propuse. Grație implementării cu succes a respectivului proiect, astăzi toți elevii învață

într-un singur schimb, lecțiile încep la ora opt dimineața, și, astfel, dispunem de mai mult timp, pe care putem să-l dedicăm activităților extracurriculare. Datorită reutilării și modernizării cazangeriei, dispunem de toate condițiile pentru desfășurarea procesului instructiv-educativ în cele mai bune împrejurări. Urmare a realizării proiectului, Liceul nostru activează mult mai bine, fiind mulțumiți elevii, corpul didactic și părinții”.

Pavel Pruteanu, director-adjunct: „Apreciem cu toții schimbările survenite de pe urma renovării liceului. Aș dori să evidențiez faptul că, alături de finanțarea din proiect, au fost valorificate și resurse adunate de la cetățenii localității noastre, care au depus cota-parte necesară de bani. Ajutorul obținut este de neprețuit, căci, în actuala stare de lucruri din țară, puțin probabil să fi obținut finanțare din altă parte”. Elvira Barbăroșie, elevă: „Acum în sălile de studii este mult mai cald. Renovarea Liceului și îmbunătățirile aduse le resimțim în fiecare zi, cînd venim la ore și ne bucurăm de condițiile de care dispunem”.

Inițiativă și responsabilitate

Interviu cu președintele raionului Șoldănești, Alexandru Relițchi

lucrările de construcție și reparație a izvoarelor, fîntînilor, de renovare a apeductelor și parcurilor în mai multe sate: Cobîlea, Climăuții de Jos, Cotiujenii Mari, Poiana, Olișcani, Mihuleni, Șestaci și Găuzeni. Pe parcursul anului trecut au fost prevăzute trei obiective de protecție și dezvoltare a teritoriului, în cadrul cărora s-au valorificat, de la Fondul Ecologic, 542,7 mii lei, din care 100,0 mii lei au fost direcționați pentru plantarea pădurilor, 92,7 mii lei – la construcția apeductului din orașul Șoldănești și 350,0 mii lei au fost investiți în plantarea livezilor de nuci în satul Cotiujenii Mari.

- Cum se îndeplinesc în raion prevederile Planului național de reabilitare a Caselor de Cultură?

- În scopul implementării eficiente a Programului Național „Satul Moldovenesc”, autoritățile centrale au elaborat Programul prioritar de finalizare a construcțiilor și de reparație capitală a edificiilor instituțiilor de cultură din teritoriu pentru anii 2006-2008, aprobat la ședința Colegiului Ministerului din 30 august 2005. Implementarea proiectului se efectuează cu asistența tehnică a FISM-ului. Din partea raionului Șoldănești au fost înaintate pentru participare la concurs trei case de cultură din localitățile

Pohoarna, Sămășcani și Cotiujenii Mari. În consecință, în Programul prioritar a fost inclusă Casa de cultură din satul Cotiujenii Mari. Realizarea proiectului a decurs cu succes, iar lucrările au fost finalizate conform contractului, în condițiile și termenii stabiliți. Este important că în cadrul acestui proiect au contribuit financiar atît Primăria satului Cotiujenii Mari, cît și Consiliul Raional Șoldănești. Conștienți de importanța și rolul caselor de cultură, îndeosebi în raioanele țării noastre, pentru reabilitarea lor au fost identificate surse suplimentare de finanțare. Astfel, Casa de cultură din satul Dobrușa a fost reabilitată grație suportului financiar oferit de USAID și, totodată, prin atragerea unor resurse financiare de la Fondul de rezervă al Guvernului. De la Bugetul de stat în anul 2007 au mai fost reparate acoperișurile caselor de cultură din orașul Șoldănești și satul Chipeșca. De asemenea, au fost reparate locașurile de cultură din Hlingeni, Poiana, Cot și Alcedar. În același timp, autoritățile acordă o atenție permanentă acestui domeniu, reușind să găsească și resurse locale. Astfel, pe parcursul a unsprezece luni ale anului 2007 de la bugetele locale au fost efectuate cheltuieli pentru reparația Caselor de cultură în sumă de 282,1 mii lei.

Continuare în pag. 3 ►

- Domnule Relițchi, vă rugăm să ne relați despre participarea localităților din raionul Șoldănești în proiectul CDD.

- În anul 2007, în cadrul proiectului CDD au fost incluse două localități din raionul nostru. Astfel, în orașul Șoldănești a fost reparat acoperișul unui bloc al grădiniței de copii „Mărțișor” și, al doilea, în satul Cotiujenii Mari a fost renovată Casa de Cultură. Aș menționa faptul că în raion au fost realizate proiecte cu suportul mai multor finanțatori. Fondul Ecologic, bunăoară, a finanțat

ONG în acțiune

BERD studiază posibilitatea de susținere a sectorului financiar din Moldova

BERD studiază posibilitatea de susținere a sectorului financiar din Moldova. Instituția intenționează să acorde Moldovei 70 mln. euro pentru proiecte în sectorul financiar.

O decizie în acest sens urmează să adopte Consiliul de Directori al băncii, pe data de 19 februarie curent. Suma este prevăzută pentru cel puțin trei ani și va fi oferită treptat, în funcție de solicitări.

MAI a lansat o campanie de informare în domeniul traficului de persoane

Centrul pentru Combaterea Traficului de Persoane al Ministerului Afacerilor Interne, în colaborare cu Centrul pentru Prevenirea Traficului de Femei, au lansat o campanie de informare și sensibilizare a opiniei publice.

Campania cu genericul „Consolidarea capacităților tinerei generații referitor la combaterea traficului de ființe umane” are drept

Până acum banca aloca proiectelor din Moldova circa 30 mln. euro anual. Potrivit proiectului nou, prin intermediul liniilor de credit banii vor fi valorificați pentru creditarea business-ului mic și mijlociu, creditarea de consum, leasing, iar, după adoptarea legii ipoteci, și pentru creditarea ipotecară pentru locuințe.

INFOTAG

scop organizarea de seminare de informare.

Prima întâlnire în cadrul campaniei a avut loc la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, unde circa 80 de studenții și profesori au fost informați despre consecințele traficului de ființe și ale migrației ilegale.

DECA-press

Comunicare socială

Un Centru de asistență a persoanelor cu risc ridicat de abandon al copiilor va fi inaugurat la Chișinău

Fundația corporativă „Western Union” va finanța un proiect social în Moldova în acest an. Proiectul presupune înființarea unui centru de asistență socială la Chișinău și va fi implementat de Fundația Agapedia Moldova. Suma acordată de „Western Union”, pentru realizarea proiectului, este de 50 mii USD.

Centrul va acorda sprijin persoanelor cu risc ridicat de abandon al copiilor. Ele vor beneficia gratuit de servicii sociale, de planificare familială și contracepție, de servicii de pediatrie, asistență socială și consiliere psihologică.

Fondurile oferite de „Western Union” vor asigura și pregătirea de asistenți maternali, pentru ca o parte din copiii abandonati în orfelinate să poată fi crescuți în familii surrogat.

DECA-press

Deciziile CEDO în cauzele moldovenești vor fi publicate de o organizație neguvernamentală

Organizația obștească „Juriștii pentru drepturile omului” a decis să lanseze mai multe volume care vor cuprinde deciziile Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO) în cauzele moldovenești.

Primele trei volume din această serie au fost lansate vineri, 25 ianuarie, în incinta localului cantinei Aparatului Guvernului.

Lucrarea reprezintă culegerea completă a hotărârilor și deciziilor CEDO în cauzele moldovenești traduse în limba română. Primele trei volume includ hotărârile și deciziile pronunțate în perioada între 12 septembrie 1997 și 31 decembrie 2005.

Cel de-al patrulea volum al lucrării va fi

disponibil la sfârșitul lunii februarie curent și va include hotărârile și deciziile pronunțate în anul 2006. Traducerea și publicarea acestor hotărâri a fost făcută de organizația obștească „Juriștii pentru drepturile omului”, cu suportul financiar al Comitetului Helsinki pentru Drepturile Omului din Suedia.

„Publicația a fost elaborată cu scopul de a înlătura barierele lingvistice apărute la aplicarea Convenției Europene pentru Drepturile Omului și de a asigura un mai bun acces al specialiștilor la jurisprudența CEDO”, afirmă reprezentanții Asociației.

DECA-press

Instruire

Tinerii jurnaliști, antrenați într-un proiect anti-coruption

Centrul Tinerului Jurnalist din Moldova (CTJM) lansează proiectul „Tinerii jurnaliști împotriva corupției” care urmează a fi implementat până în luna octombrie curent.

Inițiativa face parte din strategia de dezvoltare a presei tinerilor, stabilită de CTJM la începutul anului 2007 și se încadrează în prioritatea „Promovarea valorilor democratice și lupta împotriva corupției”.

Proiectul prevede organizarea a două cicluri de cursuri de lungă durată în perioada februarie

– mai 2008 pentru 30 de tineri jurnaliști și a unei școli de vară. De asemenea, va fi organizat un concurs de articole la secțiunea „Materiale de investigație” și desfășurat un training în domeniul fotojurnalismului pentru tinerii fotografi.

Prin aceste activități, CTJM urmărește instruirea și asistarea tinerilor jurnaliști în procesul de scriere calitativă a articolelor de investigație și, drept rezultat, diminuarea fenomenului corupției în Moldova.

INFOTAG

Moldovenii vor învăța cum să gestioneze corect deșeurile

Moldovenii vor învăța cum să gestioneze corect deșeurile. În acest sens Organizația teritorială a Mișcării Ecologice din Moldova recomandă în 2008 demararea elaborării Strategiei naționale de gestionare a deșeurilor cu aprobarea în viitor a Planului de acțiuni pentru implementarea acestei strategii. În cadrul unei conferințe de presă, organizația a mai recomandat Guvernului să declare anul 2008 – Anul Sanației.

Vladimir Garaba, președintele OTMEM, a spus că în perioada noiembrie-decembrie 2007 în 18 localități ale Moldovei a fost desfășurat un studiu complex despre ceia ce cred oamenii de la sate privind gestionarea deșeurilor.

„Rezultatele studiului arată că satele se confruntă cu probleme ecologice, cele mai

importante fiind gestionarea deșeurilor, poluarea apelor, educația de mediu”, spune Garaba.

Conform aceluiași studiu, fiecare al doilea sătean duce în mod regulat deșeurile la gunoiște, fiecare al cincilea le depozitează acasă, un sfert îl arde și 3,6% din ei aruncă deșeurile în rîpele din zonă.

„Este necesară crearea condițiilor de evacuare a deșeurilor, iar persoanele care aruncă gunoii în locuri neautorizate să fie sancționate dur. De asemenea, ar fi oportună organizarea unor campanii de informare a populației, dar și acordarea finanțării din buget pentru evacuarea deșeurilor”, opinează Garaba.

INFOTAG

Asistență socială

Program de instruire privind combaterea exploatarei sexuale și abuzării copiilor

În perioada de 14-18 ianuarie, judecători, ofițeri din cadrul structurilor de forță, reprezentanți ai sectorului nonguvernamental și ai autorităților publice locale au participat la un program de instruire privind combaterea exploatarei sexuale și abuzului copiilor.

Cursul de instruire a fost inițiat de Centrul pentru Prevenirea Exploatarei și Protecția Copilului de Crima Online (CEOP) din Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord și Ambasada Britanică la Chișinău și are drept scop consolidarea capacităților instituțiilor statale, publice și comunitare în prevenirea și combaterea fenomenului exploatarei sexuale a copiilor.

Instruirea se face în baza celor mai bune practici ale Regatului Unit și altor state în combaterea acestui gen de crime.

Centrul pentru Prevenirea Exploatarei și Protecția Copilului de Crima Online este instituția de forță specializată a Regatului Unit, fiind responsabilă pentru combaterea abuzului sexual al copiilor, oricînd și oriunde acesta are loc. În activitatea sa instituția cuantifică eforturile sectorului privat, Guvernului, structurilor de forță și societății civile în prevenirea și combaterea tuturor formelor de exploatare sexuală a copiilor.

DECA-press

Apariții editoriale

Studiu privind dezvoltarea ONG-urilor

Studiul privind dezvoltarea organizațiilor neguvernamentale din Republica Moldova oferă o imagine în mișcare a sectorului neguvernamental din țară, de la înregistrarea primelor organizații obșteti, după obținerea independenței, în 1991, pînă la depășirea cifrei de 7000 de ONG-uri, în prezent.

Acest studiu a fost realizat de un grup de experți naționali, în cadrul Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare „Dezvoltarea durabilității financiare a organizațiilor societății civile în Republica Moldova”, susținut de Fundația SOROS-Moldova și se bazează pe constatările cercetării sociologice „Dezvoltarea sectorului non-guvernamental din Republica

Moldova”, efectuată de Centrul de Investigații Sociologice și Marketing CBS AXA, în 2006. De asemenea, autorii au făcut unele comparații între rezultatele din 2006, la care fac referire în studiu, și cele obținute în cadrul unei cercetări similare de acum cîțiva ani, pentru a urmări evoluția și a oferi o imagine cît mai relevantă a sectorului.

Prezentul studiu relevă potențialul organizațiilor neguvernamentale din Moldova și vulnerabilitățile acestora, oferind informații prețioase privind starea actuală a sectorului, dificultățile existente și direcțiile prioritare de dezvoltare. Autorii formulează concluzii și recomandări pentru fiecare dimensiune de dezvoltare a sectorului neguvernamental: de la capacitățile și acțiunile de advocacy ale ONG-urilor pînă la transparența, dezvoltarea financiară durabilă și oportunitățile de prestare a serviciilor de către organizațiile neguvernamentale.

Alternative
rurale

Buletin al rețelelor de beneficiari FISM în zonele de nord, centru și sud ale Republicii Moldova, editat de Centrul "Pro Comunitate", cu suportul financiar al Fondului de Investiții Sociale din Moldova, din surse financiare oferite de Guvernul Republicii Federale Germania.

Buletinul a fost elaborat cu asistența tehnică acordată de Fondul de Investiții Sociale din Moldova

Responsabil de ediție: Eduard Balan
Redactor stilizator: Maria Balan
Reporteri: Rodica Cărnici, Raisa Kirilovskaia, Ion Vîrlan

Tipar executat la Combinatul Poligrafic din Chișinău
Tiraj: 3000 exemplare
Comanda 81027

◀ Continuare din pag. 1

Inițiativă și responsabilitate

- **Cîte instituții de învățămînt, inclusiv de nivel preșcolar, au beneficiat de asistență din proiecte?**

- În cadrul Proiectului „Educație de calitate” au fost elaborate și depuse opt proiecte de renovare a liceelor, dintre care am cîștigat cinci. În consecință, în viitorul apropiat vor primi utilaj și materiale didactice pentru cabinetele de fizică, chimie și biologie în sumă de 5000 dol. fiecare. Referitor la celelalte trei proiecte, așteptăm să fie aprobate și sperăm că vom obține succes. Proiectele au vizat: construcția cazangeriei și reparația capitală a sistemului de încălzire la școala medie din satul Alcedar; construcția a două microcazangerii, reparația sistemului de încălzire și a fațadei clădirii Gimnaziului din satul Poiana; dotarea cu mobilier școlar, literatură metodică și tehnică de calcul (proiect finanțat de USAID) a Gimnaziului din satul Mihuleni; reparația și construcția sistemului de încălzire la Școala primară din satul Curătura; reparația sistemului de încălzire și construcția unei cazangerii la Școala primară Șoldănești; schimbarea ușilor și ferestrelor la grădinița din satul Pohoarna; reparația sistemului de încălzire și construcția unei cazangerii în bază de gaze naturale la grădinița „Mărțișor”, orașul Șoldănești. De asemenea, în luna noiembrie 2007 au început lucrările de renovare a unui bloc al grădiniței „Mărțișor” din Șoldănești.

- **Ce obiective și-a fixat conducerea raionului atunci cînd FISM și-a anunțat demararea activităților?**

- În situația în care administrația publică locală are obligațiunea și responsabilitatea de a contribui cît mai eficient la ameliorarea calității vieții sătenilor, inclusiv prin valorificarea oportunităților de atragere a investițiilor din proiecte, o atenție prioritară se acordă dezvoltării și modernizării infrastructurii raionului, îmbunătățirii procesului educațional în comunitățile raionului, creării unor condiții favorabile pentru dezvoltarea agriculturii etc. Este de menționat că asemenea obiective pot fi atinse doar prin realizarea unui dialog permanent cu cetățenii, prin asigurarea unui grad sporit de transparență al actului decizional. În atenția autorităților se află și problemele ce țin de remedierea situației ecologice, asigurarea durabilității mediului. În același timp, o direcție prioritară de activitate urmărește promovarea unor politici sociale, ce prevăd îmbunătățirea condițiilor de trai pentru bătrîni și păturile social-vulnerabile, reducerea ratei sărăciei și inechității sociale și extinderea participării persoanelor defavorizate în procesul de dezvoltare social-economică.

Ne propunem, de asemenea, atragerea unor mijloace financiare suplimentare pentru dezvoltarea resurselor umane, prin asigurarea accesului neîntrerupt la educația de bază de calitate, în special a copiilor aflați în situații dificile, precum și pentru dezvoltarea și consolidarea resurselor umane încadrate în serviciile de protecție a copilului și familiei.

- **Cum se reușește implicarea cetățenilor în elaborarea și implementarea proiectelor?**

- La inițiativa grupurilor de lucru ale autorităților publice locale, populația din localitățile raionului se implică responsabil în elaborarea și realizarea proiectelor. Un exemplu pozitiv în acest sens poate servi participarea cetățenilor din orașul Șoldănești. Astfel, la 17 martie 2006 și-a început activitatea „Asociația de Dezvoltare Social-Economică a orașului Șoldănești” care a inițiat procesul de elaborare a Planului Strategic de Dezvoltare a urbei. Pentru colectarea informației despre problemele actuale cu care se confruntă comunitatea și posibilitățile de soluționare a acestora, Comitetul de Organizare a desfășurat un sondaj de opinie. Populația a participat activ la adunările Asociației și a înaintat numeroase propuneri utile, care au contribuit la inițierea unor proiecte, ulterior cîștigate. De remarcat activismul social al cetățenilor raionului în creștere, fenomen observat prin colectarea în termenii preconizați a contribuției populației în cadrul proiectelor cîștigate.

- **Ce impact asupra vieții raionului au proiectele implementate?**

- Rezultatele implementării unor asemenea proiecte schimbă vădit realitățile din raionul nostru. Ținînd cont de insuficiența resurselor financiare libere de la bugetul raional, investițiile din proiecte vin să completeze, obiectiv, mai multe „goluri”. Proiectele demarate pun accentul pe revitalizarea satelor și susținerea localităților cu probleme de dezvoltare. Urmare a implementării lor, se îmbunătățește situația economică și socială în localități și însăși calitatea vieții populației, îndeosebi în localitățile defavorizate.

- **Cît de receptive sînt autoritățile publice raionale la oportunitățile atragerii investițiilor?**

- La acest capitol, autoritățile publice raionale manifestă un grad sporit de receptivitate, depunînd eforturi de a mobiliza cetățenii și comunitățile pentru a participa, prin elaborarea de proiecte, la toate concursurile anunțate. Faptul se datorează conștientizării pe deplin a eficienței oportunităților oferite, îndeosebi în situația în care investițiile sînt utilizate în vederea creșterii nivelului de dezvoltare a comunității, sporirii bunăstării populației. În cadrul Consiliului raional Șoldănești este prevăzută, în schema de state, o persoană care se ocupă nemijlocit de monitorizarea oportunităților de proiecte, de elaborarea acestora etc. Pe lîngă aceasta, toate secțiile din componența Consiliului Raional Șoldănești urmăresc cu atenție orice gen de informație ce ține de atragerea investițiilor. Conducerea raionului se implică activ în acest proces, subiectul în cauză fiind în permanență supus discuției în cadrul ședințelor cu reprezentanții administrației publice de nivelul I, care sînt încurajați să se preocupe de atragerea investițiilor de la finanțatorii din țară și de peste hotare.

- **Ce acțiuni întreprind autoritățile raionului Șoldănești pentru a spori activismul social al cetățenilor și pentru a-i mobiliza în identificarea și soluționarea problemelor comunităților?**

- În mod evident, acordăm o atenție sporită și permanentă procesului de comunicare cu cetățenii raionului, pe toate pozițiile de interes mutual. Referitor la mobilizarea cetățenilor și asigurarea unui grad sporit de implicare în soluționarea problemelor comunităților, autoritățile raionale sînt receptive la sugestiile și doleanțele lor. Pe de altă parte, nu sînt neglijate nici modalitățile tradiționale de a energiza masele: pentru a spori activismul social al cetățenilor, îi apelăm prin intermediul presei, televiziunii locale, adunărilor generale desfășurate în toate localitățile raionului, în timpul întrevederilor individuale etc.

- **Rugăm să opinați dacă implementarea proiectelor are drept efect și schimbarea mentalității cetățenilor?**

- La acest subiect vreau să menționez adevărul că asemenea schimbări de mentalitate se produc, îndeosebi în situația în care cetățenii ajung să se bucure nemijlocit de rezultatele concrete ale unui proiect sau altul. Dacă odinioară manifestau neîncredere și chiar reticență atunci cînd se lansau inițiative de elaborare a unor proiecte, astăzi situația este alta. Schimbarea este o consecință a faptului că proiectele implementate au efecte pozitive asupra calității vieții. Oamenii conștientizează care este impactul acestor proiecte și participă plenar la realizarea lor. Ultima perioadă, cetățenii se implică mult mai activ la colectarea contribuției financiare necesare sau atunci cînd proiectele necesită prestarea unor anumite lucrări etc.

- **Cum apreciați colaborarea cu organismele finanțatoare? Ce exemple ale unor colaborări de succes puteți menționa?**

- Colaborarea cu organismele finanțatoare este apreciată ca binevenită pentru raionul nostru. Avem relații fructuoase cu mai mulți finanțatori: FISM, SOROS, USAID ș.a. Succesul cooperării a fost realizat în comun la asemenea obiective precum reconstrucția capitală a Casei de Cultură din satul Cotiușeni Mari, gazificarea unor instituții sociale din Olișcani, Glinjeni, Cotiușeni Mari, reparații capitale la instituțiile școlare și preșcolare în or. Șoldănești, satele Poiana, Pohoarna, Alcedar, construcția unor izvoare în mai multe localități, reparația Centrului de sănătate din Vadul-Rașcov, construcția și amenajarea unui parc în satul Găuzeni ș.a.

Conștientizînd importanța atragerii investițiilor din proiecte, conducerea raionului Șoldănești apreciază la justa valoare rolul organismelor finanțatoare. În acest context, ne bucurăm, alături de toți cetățenii raionului, de schimbările survenite de pe urma implementării cu succes a proiectelor. Totodată, ne exprimăm interesul și dorința de a conlucra laborios și pe viitor cu organismele finanțatoare, pentru a realiza cît mai multe lucruri bune pentru cetățenii raionului nostru.

- **Va mulțumim și Vă dorim succes!**

A dialogat Eduard Balan

Regulamentul privind transparența decizională în cadrul autorităților administrației publice locale ale municipiului Chișinău

Pe data de 22 ianuarie 2008, în cadrul ședinței extraordinare a Consiliului Municipal Chișinău a fost aprobat Regulamentul privind asigurarea transparenței și intensificarea participării cetățenilor la procesul decizional în cadrul autorităților administrației publice locale ale mun. Chișinău.

Aprobarea Regulamentului a fost obiectul campaniei de advocacy „Transparență în interes comunitar”, desfășurată în mun. Chișinău de către INRECO în parteneriat cu 17 ONG-uri din Chișinău. Procesul a cuprins cîteva etape: lansarea campaniei, crearea grupului de lucru (consilieri municipali, funcționari pu-

blici, reprezentanți ai ONG-urilor) și desfășurarea atelierelor de lucru privind elaborarea Regulamentului, campanie de informare publică, promovarea Regulamentului în cadrul comisiilor de specialitate ale Consiliului Municipal Chișinău.

După alegerile locale din iunie 2007, proiectul Regulamentului a fost discutat de ne-numărate ori cu noua administrație a municipiului Chișinău. Pentru promovarea proiectului de Regulament, INRECO, în septembrie-octombrie 2007 a inițiat o campanie de informare publică asupra necesității promovării principiilor de bună guvernare și transpa-

rență a procesului decizional. Suplimentar, au fost colectate scrisori de susținere a acestei inițiative de la 17 ONG-uri din capitală. Proiectul Regulamentului și scrisorile respective au fost depuse pe numele președintelui Consiliului Municipal Chișinău. De asemenea, au fost inițiate discuții cu liderii fracțiunilor din Consiliul municipal, pentru a asigura susținerea inițiativei sectorului asociativ.

În rezultat, în noiembrie 2007, au fost inițiate procedurile de examinare a proiectului de Regulament, care a obținut avize pozitive de la 3 comisii de specialitate (comisia juridică, pentru ordinea publică

și activitatea administrației publice locale; comisia pentru cultură, mass-media și relații interetnice; comisia pentru energetică, servicii tehnice, transport și comunicații).

În urma discuțiilor din cadrul ședinței Consiliului Municipal Chișinău Regulamentul privind asigurarea transparenței și intensificarea participării cetățenilor la procesul decizional în cadrul autorităților administrației publice locale ale mun. Chișinău a fost aprobat.

INRECO face apel către asociațiile neguvernamentale din Chișinău și mass-media în implicarea acestora în monitorizarea prevederilor

Regulamentului, pentru asigurarea transparenței activității administrației publice locale și creșterii conștiinței civice a cetățenilor în democrația participativă.

www.info-prim.md

Brînzanii Vechi oferă exemple demne de urmat

Una din localitățile care au participat la concursul lansat de Fondul de Investiții Sociale din Moldova, în cadrul Programului Community Driven Development, este satul Brînzanii Vechi, raionul Telenești. Asigurând durabilitatea proiectului obținut în cadrul Proiectului FISM I, Brînzanii Vechi au avut posibilitate să aplice și în cadrul Proiectului FISM II, câștigând, prin concurs, un grant de 25000 dolari.

Perioada de preimplementare a proiectului presupune organizarea Adunării Generale sau a Reprezentanților comunității, în cadrul căreia se decide problema priorității a comunității, identificată anterior în discuțiile pe focus-grupuri cu diferite categorii de cetățeni, și care urmează a fi soluționată cu suportul financiar al FISM. Un exemplu demn de urmat privind convocarea și desfășurarea Adunărilor generale ne-a oferit satul Brînzanii Vechi. Evenimentul a avut loc

în incinta Casei de Cultură din localitate.

Datorită unei colaborări fructuoase a administrației publice locale cu instituțiile sociale și cu sătenii, la adunare au participat 486 de persoane, ceea ce reprezintă cca 30,95% din populația adultă. Evenimentul a fost unul special, având în calitate de monitori un grup de studenți, alături de profesorul lor, de la Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Jurnalism și Științe ale comunicării. Viitorii profesioniști ai mass-media națională au fost curioși să afle cum se realizează comunicarea la nivel local, pentru documentare reușind să viziteze mai multe instituții din comună. În contextul obiectivelor urmărite, echipa de studenți a rămas impresionată de gradul de implicare a sătenilor în viața socială. Activismul sporit al membrilor comunității a fost perceptibil chiar înainte de începerea

evenimentului, atunci când au putut fi observate grupuri mai mari sau mai mici de săteni care, cu zîmbetul pe buze, se îndreptau spre Casa de Cultură. Pînă și faptul că aceasta este amplasată în satul vecin nu a constituit un impediment pentru localnici, ei opinînd că adunarea constituie un bun prilej de a se întîlni, de a comunica unii cu alții, de a face schimb de informații și, în final, de a se socializa: „Este un moment deosebit, din mai multe considerente. În primul rînd, asemenea întruniri nu se organizează atît de des, deși, știm cu toții, în comunitățile rurale se simte insuficiența de comunicare. În al doilea rînd, este bine cunoscută dorința sătenilor de a-și spune părerea și de a se implica cît mai pregnant în soluționarea problemelor care-i privesc nemijlocit”.

Participarea masivă la Adunare a fost asigurată grație responsabilizării liderilor

locali, comitetului CDSE (Comitetul de Dezvoltare Socio-Economică) și Consiliului Local, care au sensibilizat comunitatea, explicînd valoarea

organizării adunării în cadrul acestui proiect, cît și importanța pentru viața sătenilor a implementării lui cu succes. De menționat că la Adunare

au participat reprezentanți ai tuturor categoriilor de vîrstă, alături de persoanele în etate fiind prezenți și foarte mulți tineri.

Locuitorii satului vin la Adunarea Generală

Planul strategic de dezvoltare

Planul de activități pentru dezvoltarea socială și economică a localității în următorii cinci ani a fost ascultat cu mare atenție de către participanții la Adunare. După ce a fost aprobat și completat cu alte acțiuni, după părerea lor, importante, acesta a fost inclus în Planul Strategic de dezvoltare a satului. Un interes aparte a trezit informația referitoare la activitățile FISM-ului, sătenii adresînd mai multe întrebări pentru a obține referințe utile. O atenție sporită a fost acordată aspectelor ce țin de contribuția necesară din partea comunității, atribuit indispensabil în realizarea cu succes a proiectului. În cheia discuțiilor și a problemelor abordate, consultantul de la Centrul „Pro Comunitate”, solicitat de săteni, a făcut o prezentare amplă a condițiilor de implementare a proiectului, accentuînd rolul cetățenilor în calitate de contribuitori și implicarea tuturor atît în implementarea proiectului, cît și în asigurarea durabilității obiectului renovat.

Probleme identificate și propuneri de proiect

Principala problemă cu care se confruntă comunitatea este lipsa unui drum asfaltat în sat. Pe lângă aceasta, planul de acțiuni, pentru următorii cinci ani, mai include iluminarea străzilor, gazificarea localității și extinderea rețelelor de aprovizionare cu apă. După enunțarea reperelor de dezvoltare a comunității, sătenii au venit cu cîteva completări: reparația podului ce unește cele două sate vecine, amenajarea cimitirului, construcția unei gropi Beker.

Ca în multe alte localități din Republica Moldova, în Brînzanii Vechi există probleme ce necesită a fi soluționate în vederea îmbunătățirii calității vieții băștinașilor. Cele mai stringente dintre acestea au fost discutate în cadrul Adunării generale a comunității și anume: reparația trotuarelor și a canalelor de scurgere (ținînd

cont de faptul că pentru construcția și reparația drumului în întregime nu ar fi suficientă suma respectivă) pe o distanță de 4 km, reparația blocului II al liceului, dotarea grădiniței de copii cu un sistem de încălzire, reparația izvorului, amenajarea unei gunoști, reparația Inciului Medicilor de Familie ș.a. În urma dezbaterilor au fost propuse mai multe idei de proiect și tratate căi concrete de soluționare a problemelor identificate, însă subproiectul care va fi finanțat în cadrul acestui Program îl constituie reparația trotuarelor și a canalelor de scurgere pe o distanță de patru kilometri.

Concluzii

Făcîndu-se abstracție de anumite opinii contrare, iscate pe parcursul adunării, localnicii s-au dovedit a fi profund interesați de implicarea lor la realizarea proiectului respectiv. De asemenea, a devenit evidentă angajarea deplină a profesorilor în activități de acest gen, alături de celelalte categorii de intelectuali din localitate. Implementarea cu succes a mai multor proiecte a scos în prim-plan unitatea și capacitatea de a conlucra a localnicilor, gradul sporit de activism social și dorința de a schimba lucrurile în bine. Astfel, cetățenii satului Brînzanii Vechi au demonstrat că le pasă de prezentul și viitorul localității și de condițiile în care vor sălășlui în continuare. Adunarea Generală a finalizat cu selectarea unei singure probleme stringente pentru comunitate, iar votul aproape unanim, conferit de participanți, reflectă gradul înalt de conștientizare de către săteni a problemelor și a căilor de soluționare a acestora. Adunarea generală va fi urmată de o campanie eficientă de informare și activități concrete, de care va depinde, bineînțeles, reușita proiectului și a planului de dezvoltare durabilă. Ținînd cont de observațiile anterioare, putem afirma că Brînzanii Vechi au demonstrat fără rezerve că Adunarea generală a satului constituie un model eficient de participare comunitară.

Rodica CĂRNICI

Apariții editoriale

Buletinul

“INCLUSIV EU”

Au apărut nr.1, 2 și 3 ale Buletinului informativ de educație incluzivă “Inclusiv EU”, editat de Centrul de Zi “Speranța” în parteneriat cu Centrul Educațional PRO DIDACTICA, publicație ce își propune să promoveze incluziunea copiilor cu dizabilități din R.Moldova, deoarece, după cum opinează Lucia GAVRILIȚĂ, viceministru al Protecției Sociale, Familiei și Copilului, într-un interviu inserat în nr.2: “Incluziunea este foarte importantă... Trebuie să

se înțeleagă un lucru fundamental: copilul cu CES vine la școală, în primul rînd, pentru a se afla împreună cu alți copii, pentru a căpăta abilități de comunicare, pentru a se simți parte a societății. Incluziunea urmărește socializarea copilului. Acesta își poate crește respectul de sine, poate dobîndi abilități care să-l ajute să devină un om activ în societatea noastră numai aflîndu-se între semenii săi. Un copil trebuie să învețe nu pentru că e deștept, ci pentru că are acest drept, necondiționat, în calitate de cetățean. Toți copiii sînt egali, toți copiii trebuie să se bucure de viață”.

Comisia Europeană: investiții în calitatea vieții

Oleg STĂVILĂ,
primar

Oleg Stăvilă, primar: „Satul este situat departe de centrele urbane și parcurge o etapă dificilă de dezvoltare. Cât privește construirea apeductului, este îmbucurător faptul că oamenii au realizat importanța acestuia și au contribuit cu cele necesare. Rețelele de alimentare cu apă potabilă pentru locuitorii satului Ghetlova sînt extrem de importante. Primul pas întreprins a fost investigarea calității apei din fîntîni, în urma căreia s-a constatat că doar într-o fîntînă apa corespunde cerințelor de calitate. Aceasta fiind situația, localnicii au înțeles un adevăr incontestabil: chiar dacă nu prea au bani, sănătatea costă mult mai mult. La primele adunări, la care se punea în discuție proiectul de construire a apeductului, mulți cetățeni erau sceptici și nici nu le venea a crede că apa va ajunge și la

Ghetlova, r-I Orhei

Localitatea este atestată pentru prima dată în anul 1436. Așezată pe malurile râului Cula, ea a fost populată din cele mai vechi timpuri. Cernoziomurile bogate ofereau condiții favorabile pentru agricultori. Conform legendei, denumirea satului se trage de la boierul Detelev, o vreme chiar numindu-se Deteleva, dar modificîndu-se de-a lungul anilor în Ghetlova.

ei. Astăzi, cu toții s-au convins că orice vis poate fi împlinit, prin muncă și efort colectiv. Din componența comunei noastre fac parte trei localități, două dintre care deja au fost conectate la apeduct. Sîntem însă optimiști și avem certitudinea că vom reuși să extindem apeductul pe întreg teritoriul comunei”.

Mihai Garștea, directorul Centrului cultural: „Edificiul a fost reparat la cele mai înalte standarde de calitate. Astăzi, nu ne este rușine să găzduim colective și artiști cu renume, căci, pe lângă cabinele de machiaj, avem amenajate grupuri sanitare și lavoare, iar acest lucru a fost posibil grație conectării edificiului la apeduct. Exprimîndu-ne metaforic, am putea spune că instituția a fost conectată nu doar la un izvor de apă, ci și la unul de cultură”.

Nelly Stăvilă, asistentă medicală, grădinița de copii:

„Grădinița și-a reluat activitatea după o întrerupere de șapte ani. Angajații instituției noastre au sperat mereu că vor avea acces la sistemul centralizat de asigurare cu apă potabilă și, grație suportului oferit de finanțatori, visul nostru a devenit realitate. În clipa în care au fost deschise robinetele și apa a zvcnit în je-

- **Populația:** circa 1 650 persoane, inclusiv 450 copii.
- **Cea mai stringentă problemă soluționată:** aprovizionarea cu apă și construcția rețelei de canalizare.
- **Costul subproiectului:** peste 1 860 000 lei.
- **Contribuția comunității:** 280 296 lei.
- **Lucrări civile executate:** construite peste 9 350 m rețele de aprovizionare cu apă, 485 m rețele de canalizare, renovate două fîntîni arteziene, amenajate două zone de protecție, instalate două turnuri de apă și o stație de epurare a apei, școala și grădinița conectate la apeduct și la stația de epurare etc.
- **Extinderea subproiectului:** conectat la apeduct și la stația de epurare Centrul de sănătate, au fost întreprinse lucrări de conectare la apeduct a Casei de cultură și Primăriei etc.
- **Beneficiari:** toți locuitorii satului, care au obținut acces la servicii sociale îmbunătățite.

turi puternice, nu mi-am putut stăpîni emoțiile și am plîns de bucurie. Vreau să evidențiez că accesul la apă reduce considerabil apariția unor maladii ale „mîinilor murdare”, iar copilașii au posibilitatea de a se spăla pe mîini ori de cîte ori doresc”.

Alexandru Harțanu, președintele Asociației de Beneficiari: „Pentru locuitorii comunei noastre asigurarea cu apă potabilă a prezentat o problemă acută. Pe lângă faptul că apa din fîntîni nu corespunde standardelor de calitate, de multe ori acestea seacă. Așa s-a întîmplat, bunăoară, anul acesta, deoarece de multă vreme nu au fost ploii. Ne salvează apeductul, locuitorii avînd în permanență acces la apă potabilă de calitate”.

Feodora Filimon, beneficiară: „Anumite lucruri pot fi prețuite la justa lor valoare doar prin comparație. Acum, cînd avem un apeduct modern, au rămas în trecut timpurile cînd eram nevoiți să cărăm apa cu căldările. Pe lângă faptul că avem apă în permanență, pentru a uda grădina și pentru animale, ne-am construit o încăpăre pentru baie. Așa că ne simțim și noi un pic orășeni”.

Văratice, r-I Rîșcani

Legenda spune că pe actualul teritoriu al satului Văratice se întindeau pășuni mănoase și că, din cele mai vechi timpuri, preocuparea de bază a oamenilor era creșterea vitelor. Cu trecerea anilor, a fost înființată o localitate, care a luat numele de „Văratice”. Originea acestui toponim este lesne explicabilă: vorba e că în perioada caldă a anului, locuitorii își aduceau dobitoacele pe pășuni „la vărât”. Primele atestări ale localității datează cu anul 1613.

Nadejda VELIȘCĂ,
președinta Asociației de Beneficiari „Holmul”

Vasile Motilică, directorul gimnaziului: „Specificul așezării geografice a satului nostru a determinat faptul că o bună parte din localitate nu are apă potabilă. Sătenii au săpat fîntîni foarte adînci, dar, cu regret, apa nu corespunde standardelor de calitate. Din această cauză, oamenii au decis să rezolve, înainte de toate, problema asigurării cu apă potabilă. Odată cu lansarea proiectului sătenii au fost cooperanți și în termene restrînse au colectat contribuția locală. Darea în exploatare a apeductului a îmbunătățit considerabil și situația din gimnaziul nostru”.

Maria Benea, bucătăreasă: „Nu demult am atins vîrsta pensionării, vîzînd însă că lucrurile

s-au schimbat în bine, odată cu conectarea gimnaziului la apeduct, am decis să-mi continuu activitatea. Acum nu mai cărăm apa cu căldările, ci doar deschidem robinetul din care curge apă și rece, și caldă”.

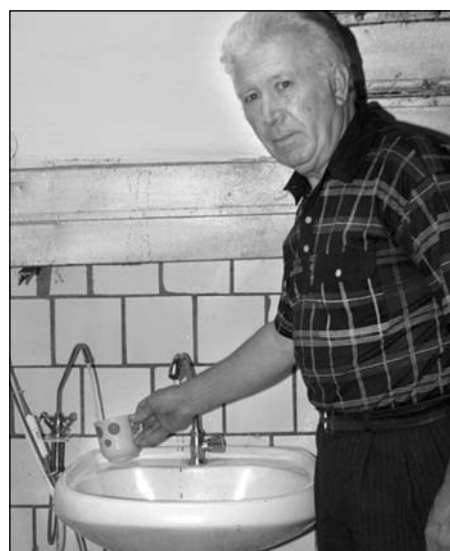
Elena Brînză, profesoară: „Chiar zilele următoare îmi voi conecta gospodăria la apeduct, căci avem mare nevoie de apă. Sînt nevoită să spăl manual hainele, dar după ce îmi voi trage apă, voi instala o mașină de spălat”.

Cezar Velișcă, membru al Asociației de Beneficiari „Holmul”: „Majoritatea sătenilor au obținut acces la o sursă sigură de apă potabilă. Toată lumea este bucurată de cele realizate și fiecare dorește să pună umărul pentru a ajuta cu ce poate. Sîntem două persoane care efectuăm lucrări de branșare la apeduct și tot mai mulți cetățeni apelează la serviciile noastre”.

Maria Mereuță, beneficiară: „Am pregătit toate cele necesare pentru a ne conecta la apeduct – am săpat șanțul, am procurat țevile, contorul etc. Apeductul este o mare realizare pentru satul nostru, îndeosebi în condițiile în care simțeam tot mai mult criza de apă potabilă”.

Maria Velișcă, șefa Centrului de sănătate: „Asigurarea cu apă potabilă a localității noastre are un impact pozitiv asupra stării de sănătate a locuitorilor. În primul rînd, sînt diminuate

- **Populația:** circa 2 240 persoane, inclusiv 620 copii.
- **Cea mai stringentă problemă soluționată:** aprovizionarea cu apă și construcția rețelei de canalizare.
- **Costul subproiectului:** peste 2 095 000 lei.
- **Contribuția comunității:** 314 310 lei.
- **Lucrări civile executate:** construite peste 6 100 m rețele de aprovizionare cu apă, 1 235 m rețele de canalizare, renovate două fîntîni arteziene, amenajate două zone de protecție, instalată o stație de epurare a apei, școala conectată la apeduct și la stația de epurare etc.
- **Extinderea subproiectului:** au fost construite suplimentar 3 241 m rețele de apeduct, grădinița conectată la apeduct și la stația de epurare.
- **Beneficiari:** toți locuitorii satului, care au obținut acces la servicii sociale îmbunătățite.

riscurile de pe urma consumului apei poluate din fîntîni. Este binevenită și amenajarea grupurilor sanitare la gimnaziu, căci, în trecut, au fost înregistrate diferite infecții urinare”.

Nadejda Velișcă, președinta Asociației de Beneficiari „Holmul”: „În faza incipientă a proiectului, unii cetățeni manifestau neîncredere și suspiciune. Dar, în pofida anumitor greutăți, a fost adunată contribuția locală și proiectul a fost implementat cu succes. Acum ne propunem să extindem apeductul și să-l păstrăm în stare bună”.

Angela Motilică, beneficiară: „Ne-am construit casa de vreo zece ani și tot de atîta vreme am dus lipsă de apă potabilă. Eram nevoiți să adunăm într-un rezervor apă de ploaie sau să topim zăpadă. Astăzi nu mai avem asemenea probleme. Conectarea la apeduct ne-a permis să amenajăm o baie și să instalăm o mașină de spălat de spălat automată. Oamenii s-au obișnuit repede cu binele, încît, dacă din anumite cauze livrarea apei este stopată, ei imediat se alertează și se interesează ce s-a întîmplat”.

Colaborarea este cheia succesului

Legenda satului Corjeuți

Acest plai pitoresc,
Frumos și strămoșesc
Are legenda lui,
Cunoscută orișicui:

Demult, foarte demult,
Cînd erau șerpii în lut,
Cu pădure căprioare,
Dar în lunci multe cocoare,

La foșnetul copacilor,
La mirosul macilor,
La răcoarea izvorului,
La chemarea dorului

S-au întîlnit aici
Doi tineri amici:
Uța – mîndră fată de boier
Și Corj – de prin preajmă
bun oier.

Și le-a zîmbit norocul,
Căci splendid era locul
Și munca mereu sporea,
Din plin pămîntul rodea.

Frumoasă era fata Uța
Și Corj i-a obținut mînuța,
Nuntă frumoasă au jucat ei,
De-a plăcut chiar și la zei.

Pădurile se bucurau,
Luncile cîntau,
Macii înfloreau,
Izvoarele murmurau.

Trăiau în mare fericire,
Pace și veșnică mulțumire,
Case bune construiau,
Oamenii se minunau.

Cînd copacii mari au crescut
Mulți nepoți s-au mai născut,
Ei fu duși în pămînt tăcuți,
Iar satul se numise
CORJEUȚI.

Despre legendă

El se numea Corj, domnița se numea Uța, erau tineri harnici iubitori de viață, de muncă. Acești tineri s-au căsătorit, iar Corjeuțul

a „pornit” de la 3-4 case, era foarte mică localitatea cînd s-au căsătorit acești tineri.

Ei au făcut o familie și așa s-a numit localitatea, de la numele lor, Corj și Uța. Din hărnicia lor și din familia lor s-a pornit o viață

plină de hărnicie, bogăție.

Alții spun că numele satului pornește de la faptul că se află așezat pe un căuș, pe lângă niște stînci, iar localitatea este așezată undeva mai jos și de aceea și se numește astfel.

Prioritățile noastre – școala și grădinița

Victor Andronic,
primar de Corjeuți

Primar de Corjeuți, Victor Andronic: „Satul a fost fondat în anul 1684. Situat în partea de nord a republicii, el este amplasat la o distanță de 18 km de centrul raional, la 25 km de calea ferată și la 240 km de capitala țării, orașul Chișinău.

La data de 1 ianuarie 2007 populația număra aproximativ 7700 de locuitori. Suprafața totală constituie 5250 ha.

Activitatea de bază a localnicilor este agricultura. Pe teritoriul satului este amplasată o fabrică de prelucrare a legu-

melor și o fabrică de producere a berii (care la moment și-a sistat activitatea, dar o va relua în timpul apropiat).

Majoritatea locuitorilor se ocupă cu cultivarea cartofului, fac mături, produc castraveți murați. O bună parte a republicii se hrănește cu cartofi de la noi, unii agenți economici exportînd producție și în România. Toamna, circa 3000 de persoane lucrează la recoltarea roadei.

Avem relații bune de colaborare cu majoritatea instituțiilor sociale care activează pe teritoriul localității. De asemenea, în sat sînt oameni de mai multe confesiuni, pe care îi susținem de fiecare dată cînd au nevoie de ajutor – atît primăria cît și agenții economici din teritoriu (de exemplu, a fost alocat un teren pentru construcția caselor de rugăciuni și a bisericilor).

Faptul că există mai multe

confesiuni nu constituie o problemă pentru localnici și nu afectează relațiile de comunicare dintre aceștia, chiar dacă mai mulți merg la alte biserici decît cea creștin ortodoxă.

Casa de Cultură își desfășoară activitatea, în cadrul ei fiind organizate diverse acțiuni artistice (ultimul eveniment de acest gen a fost inițiat de hramul satului, pe 21 noiembrie). Localul a fost dat în exploatare în 1963, de aceea necesită reparație capitală. Este neplăcut faptul că în alte localități ale republicii există Case de Cultură renovate și bine amenajate, chiar dacă tineretul în mare parte pleacă peste hotare. La Corjeuți însă, deși sînt mulți tineri, nu avem un local unde ar putea să-și petreacă timpul liber.

Circa 2000 de persoane sînt plecate peste hotare, cei mai mulți preferînd Franța și Italia. Cîteva microbuze circu-

lă spre Paris, o dată sau chiar de două ori pe săptămînă.

În sat avem înregistrați peste 20 de agenți economici și 115 deținători de patentă, care participă activ la viața socială.

Aproximativ 1300 de elevi sînt încadrați în gimnaziul și liceul din localitate. Avem și două grădinițe, una dintre ele fiind într-o stare deplorabilă. Grădinița „Miorița”, la care sînt efectuate lucrări de gazificare datorită colaborării strînse și suportului financiar al FISM, pînă în luna martie va fi dată în exploatare. Grădinița este frecventată de 160 de copii.

Liceul și grădinița sînt asigurate cu hrană din partea Administrației Publice Locale și a Consiliului Raional, contribuția părinților fiind minimă. În acest context, aș remarca implicarea mai multor agenți economici care doresc să ajute copiii de la aceste instituții”.

Primăria colaborează fructuos cu Asociația de Beneficiari

Vasile Pătrașcu,
președintele Asociației
de beneficiari

Președintele Asociației de beneficiari, Vasile Pătrașcu: „Asociația a fost fondată în anul 2001. În acel an am câștigat un grant pentru construcția gazoductului de presiune medie și înaltă, cu gazificarea liceului din

localitate. În luna noiembrie a aceluiași an a fost fondată Asociația Utilizatorilor de Gaz „Corjeuți-Gaz”.

În termen de un an și două luni am reușit să finisăm lucrările de construcție a gazoductului de presiune înaltă cu o lungime de 2.8 km, iar cel de presiune medie - 1,7 km. S-a construit o minicazangerie modernă la liceu, reînnoindu-se integral sistemul de încălzire. Liceul a fost renovat, realizându-se un volum mare de lucru într-o perioadă scurtă de timp.

Asociația și-a început activitatea pe cont propriu, reușind conectarea la conducta de gaze a 984 de gospodării dintr-un total de 2850 de gospodării.

De asemenea, împreună cu primăria și cu contribuția oamenilor, am efectuat gazificarea liceului și a gimnaziului. Astăzi depunem eforturi pentru a conecta și clădirea primăriei la conducta de gaze.

Cea mai mare realizare din ultimii doi ani însă o reprezintă continuarea colaborării satului Corjeuți cu

Fondul de Investiții Sociale din Moldova. Datorită asigurării durabilității și extinderii gazoductului, am câștigat încă un grant în valoare de 25000 dolari. Cu acești bani și, desigur, cu suportul populației, se lucrează astăzi la gazificarea grădiniței de copii și la reparația sistemului de încălzire. Respectivul proiect este important pentru noi, deoarece ne-am dorit, odată cu gazificarea grădiniței de copii, să fie cuprinsă și o parte a satului, vreo 30-40 de gospodării. La grădiniță va fi

construită o cazangerie nouă, deja sînt instalate cazane moderne, este schimbat complet sistemul de încălzire. La moment, din volumul total de lucru preconizat, mai bine de jumătate deja s-a realizat.

Asociația Utilizatorilor de Gaz este susținută de Consiliul Local și administrația publică locală, consilierii fiind implicați pe tot parcursul implementării proiectului, în special în procesul de colectare a contribuției. De multe ori, în activitățile pe care le desfășurăm Asociația este

„mîna dreaptă” a primăriei și viceversa. Sîntem satisfăcuți de colaborare și de faptul că ne susținem reciproc.

Probleme grave în implementarea proiectului nu am întîmpinat, grație cooperării fructuoase dintre Consiliul local și Consiliul Asociației (format din 7 persoane). Noi, reprezentanții Asociației, preconizăm inițierea și altor proiecte, ce țin de aprovizionarea cu apă potabilă a gimnaziului și a grădiniței, precum și a mai multor gospodării din sat”.

Lidia Oleinic,
directoarea grădiniței de copii „Miorița”

Lidia Oleinic, directoarea grădiniței de copii „Miorița”: „Activez de 34 de ani în funcția de director. Grădinița are o capacitate de 8 grupe, însă la moment activează doar 5. Imediat ce am aflat despre proiectul de gazificare a grădiniței cu suportul FISM, ne-am implicat activ la colectarea contribuției și nu am întîmpinat vreo dificultate, deoarece

părinții în primul rînd, Comitetul părintesc a fost acela care a dus lucrul de propagandă și a vorbit despre necesitatea conectării instituției noastre la conducta de gaze.

Pînă acum ne încălzeam la sobe cu cărbuni, ceea ce presupunea cheltuieli mari. Nu erau condiții pentru dezvoltarea normală a copilului, de aceea ne-am bucurat nespus de obținerea acestei finanțări și vrem să ne aducem tot aportul pentru a transpune în viață acest lucru.

Gazificarea grădiniței este un lucru extrem de necesar, deoarece dacă în timpul de față ne frecventează 120-136

de copii, în sat sînt peste 700 de copii! A crescut considerabil numărul părinților care doresc să-și dea copiii la grădiniță, deoarece toți au auzit de proiectul de gazificare.

După implementarea proiectului, în primul rînd se vor îmbunătăți condițiile de trai ale copiilor în cadrul grădiniței și, în al doilea rînd, va crește numărul micuților care o vor frecventa, deoarece aici va fi cald și bine. Deci, se va schimba și calitatea instruirii. Dacă este confort, dacă copiii se simt în siguranță, atunci putem vorbi și despre anumite standarde de calitate a muncii, atunci te străduiești să obții și

succese. Colaborăm permanent cu primăria și cu părinții

și le mulțumesc foarte mult primarului și Consiliului Local

pentru contribuția în cadrul acestui proiect”.

ONG-uri din regiunea transnistreană intenționează să creeze o rețea de voluntariat în sfera socială

Organizații neguvernamentale din regiunea din stînga Nistrului intenționează să creeze o rețea de voluntariat în sfera socială. O decizie în acest sens a fost luată în cadrul mesei rotunde cu tema „Dezvoltarea inițiativelor de voluntariat în Transnistria”, desfășurată la Tiraspol, cu participarea mai multor ONG-uri din Slobozia, Tighina, Camenca și Tiraspol.

PR managerul organizației obșteti «Взаимодѣйствиѣ», Aliona Marcikova, a declarat că înființarea rețelei va permite economisirea eforturilor și

resurselor pentru transport, instruire și coordonare a activităților voluntarilor. De asemenea, rețeaua va oferi posibilitatea de a atrage mai mulți tineri din regiune în activități de voluntariat.

Masa rotundă a avut drept scop familiarizarea participanților cu activitatea voluntarilor de la diferite organizații, precum și identificarea perspectivelor dezvoltării inițiativelor de voluntariat în regiunea transnistreană. În cadrul seminarului a avut loc prezentarea Centrului de dezvoltare și

susținere a inițiativelor civice «Резонанс» din Tiraspol și a școlii voluntarilor Winrock International.

Evenimentul este primul dintr-un șir de acțiuni preconizate pentru 2008 din cadrul proiectului de dezvoltare a parteneriatului social întru combaterea traficului de ființe umane din zonă, inițiat de ONG «Взаимодѣйствиѣ» și susținut de Organizația internațională pentru migrațiune în Moldova.

DECA-press

O campanie de sensibilizare în prevenirea traficului de ființe umane a fost lansată în nordul țării

Asociația „Medecins du Monde” (Medicii Lumii), în parteneriat cu organizația „Onoarea și Drepturile Femeii Contemporane”, au lansat, marți, la Bălți, Campania de sensibilizare prin intermediul presei în prevenirea traficului de ființe umane „Dacă nu Tu, atunci Cine va rupe lanțul Traficului?!”.

Campania va fi derulată în regiunea de nord a țării, fiind componentă a proiectului „Prevenirea traficului de ființe umane și asistarea victimelor traficului”, implementat de Asociația „Medicii Lumii”.

Pînă la finele anului curent, vor fi produse cîte șase emisuni la posturi locale de televiziune și radio, care se vor axa pe probleme legate de trafic. La aceeași temă, vor fi scrise și publicate circa 20 de articole în ziarele locale.

Coordonator relații cu publicul din cadrul Asociației „Onoarea și Drepturile Femeii Contemporane”, Olesia Cazacu, a menționat că activitățile din cadrul campaniei de sensibilizare vor include și un concurs pentru cele mai bune

materiale jurnalistice, scrise la tema prevenirea și combaterea violenței domestice, formele de exploatare la care sînt supuse victimele traficului de ființe umane, riscurile migrației ilegale peste hotare etc.

Concursul este adresat jurnaliștilor din presa scrisă care activează în raioanele Florești, Fălești, Glodeni, Rîșcani, Sîngerei și municipiul Bălți. Aceștia își vor depune dosarele pînă la data de 10 iunie curent.

DECA-press

Pagini realizate de Rodica Cărnici

Cooperarea și negocierea înseamnă prosperare

Interviu cu Vlad Melnic, manager de Proiect PNUD "Dezvoltarea durabilității financiare a organizațiilor societății civile în Republica Moldova", unul din animatorii Conferinței Naționale „Dezvoltarea durabilă financiară a organizațiilor societății civile în Republica Moldova: prezent și perspective”, desfășurată recent la Chișinău

Vlad Melnic,
manager de proiect

- Domnule Melnic, care este contextul general în care s-a desfășurat conferința?

Organizațiile necomerciale din Republica Moldova sînt caracterizate prin capacități limitate în domeniul dezvoltării organizaționale și în atragerea surselor diversificate de finanțare. Sursele provenite din granturi constituie aproape jumătate din totalul surselor de venit ale sectorului, ceea ce face durabilitatea financiară a acestuia extrem de incertă. În Moldova nu există o cultură a filantropiei, iar implicarea companiilor în dezvoltarea sectorului asociativ este sporadică și neînsemnată inclusiv din motivul că responsabilitatea socială corporativă este puțin promovată în societate. Contribuția agenților economici, a persoanelor private și a guvernului reprezintă un potențial semnificativ pentru dezvoltarea sectorului neguvernamental din Moldova, iar succesul în valorificarea acestui potențial depinde în mare măsură de capacitățile ONG-urilor de cooperare și

negociere, de transparența și vizibilitatea acestora, cît și de cadrul legal favorabil.

Reiesînd din acest context și pentru a discuta asupra mediului în care activează organizațiile neguvernamentale și relațiile acestora cu autoritățile publice și mediul de afaceri, Ministerul Justiției al Republicii Moldova cu suportul Proiectului PNUD „Dezvoltarea durabilă financiară a sectorului asociativ din Republica Moldova”.

- Care sînt principalele rezultate ale Proiectului la finele anului 2007?

- Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare acordă asistență Guvernului Republicii Moldova, organizațiilor societății civile și sectorului privat în vederea sporirii durabilității ONG-urilor. Acest lucru se realizează prin promovarea contribuțiilor individuale și corporative, cît și a antreprenoriatului social și serviciilor de calitate.

PNUD Moldova a contribuit la consolidarea capacității a circa 70 de ONG-uri. În acest scop, au fost create primele 5 Fundații comunitare din țară – organizații nestatale care colectează fonduri pentru soluționarea unor probleme importante ale comunității.

Pentru a crea un mediu favorabil legal de activitate a organizațiilor necomerciale, Ministerul Justiției cu suportul PNUD Moldova a elaborat proiectul de lege cu privire la organizațiile necomerciale și proiectul de lege cu privire la organizațiile necomerciale de utilitate publică.

O dificultate ce ține de înregistrarea ONG-urilor la nivel local a fost depășită prin acordarea suportului în editarea și diseminarea unui format unic al certificatului de înregistrare a organizațiilor neguvernamentale locale.

În vederea asistării ONG-urilor, PNUD Moldova susține activitatea serviciului de consultanță telefonică „ONG-INFO”, prin intermediul căreia pe parcursul anului 2007 au fost oferite peste 2300 de consultații pe diverse probleme cu care se confruntă reprezentanții societății civile.

Studiul privind dezvoltarea organizațiilor neguvernamentale din Republica Moldova, lansat cu suportul PNUD Moldova, face pasul de la constatări și observații – unele formulate în premieră pentru țară – la concluzii și recomandări pentru fiecare dimensiune de dezvoltare a sectorului neguvernamental: de la capacitățile și acțiunile de advocacy pînă la transparența, dezvoltarea financiară durabilă și oportunitățile de prestare a serviciilor de către organizații-

ile neguvernamentale.

- Cum caracterizați sectorul neguvernamental la etapa actuală și care sînt principalele tendințe de dezvoltare a acestuia?

- Societatea civilă este o reflectare fidelă a societății în ansamblu. Dinamismul și funcționalitatea sînt indicii ale unui sistem democratic sănătos. Societatea civilă poate și trebuie să genereze valori semnificative pentru toate componentele societății moderne.

Este bine cunoscut faptul că susținerea organizațiilor societății civile este inerentă pentru dezvoltarea la nivel național, buna guvernare,

descentralizare și calitatea programelor de dezvoltare.

Sectorul neguvernamental din Republica Moldova se află la etapa de stabilizare. Ca elemente ale societății civile, organizațiile neguvernamentale se afirmă tot mai vizibil în afacerile publice atît la nivel local, cît și pe plan național. În prezent, în Republica Moldova sînt înregistrate aproape 7000 de organizații neguvernamentale, în diferite domenii de activitate. Acest fapt constituie o dovadă a gradului de participare a cetățenilor și a nivelului de structurare a societății. La o mie de locuitori ai țării revin în medie ceva mai puțin de două organizații neguvernamentale. Astfel, Moldova se

situează în urma unor țări din Europa Centrală, cum ar fi Ungaria, unde proporția este de patru ONG-uri la o mie de locuitori, dar se plasează mai bine decît Ucraina, unde ponderea este de o organizație la 2000 de persoane.

Sectorul neguvernamental din Moldova începe să fie recunoscut ca partener plenipotențiar în colaborarea cu structurile publice și cu mediul de afaceri. După alegerile parlamentare din martie 2005, organizațiile neguvernamentale își intensifică prezența în procesul de elaborare, monitorizare și evaluare a politicilor publice, însă deocamdată fără succese sesizabile.

- Vă mulțumim.

Diferențierea surselor de finanțare este un imperativ

În cadrul Conferinței au fost abordate diferite aspecte ale activității sectorului asociativ, colaborarea ONG-urilor cu businessul autohton și cu autoritățile publice.

Societatea modernă se confruntă cu problema „deficitului de încredere” și a „insuficienței de transparență”. Acestea trebuie înfruntate prin acțiuni comune de către toți actorii comunitari. În dialogul business – ONG – autorități publice există anumite clișee și percepții eronate, care pot fi depășite prin comunicare eficientă și activități comune. Un parteneriat durabil business – ONG – autorități publice presupune interese, scopuri și responsabilități comune, cunoașterea necesităților fiecărei părți. Sectorul asociativ ar putea prelua experiențele pozitive ale mediului de afaceri în domeniul transparenței și al obținerii creditului de încredere din partea beneficiarilor.

Participanții au salutat ideea Conferinței și și-au exprimat opinia de a continua cu o serie de ateliere tematice, inclusiv cu implicarea mai activă a mass-media, în vederea promovării procesului de conștientizare a rolului sectorului asociativ. Consolidarea acestuia trebuie să se producă în jurul unor valori declarate, care ar trebui stipulate în Codul Etic al ONG-urilor.

Diversificarea surselor în perspectivă devine un imperativ pentru organizațiile neguvernamentale. Pentru a evita dependența financiară și pentru a-și consolida capacitățile organizaționale, acestea urmează să identifice 3-4 forme de finanțare, cît și noi tipuri de servicii competitive și de utilitate publică, direcționate spre necesitățile stringente ale beneficiarilor.

Sectorul asociativ trebuie să se orienteze în continuare spre donatori interni, inclusiv spre persoanele fizice care pot deveni un fundament al durabilității financiare a organizațiilor. Este necesar a promova donațiile corporative, prin implicarea nemijlocită a angajaților.

Proiectele desfășurate în parteneriat sporesc gradul de credibilitate și deschid noi perspective și oportunități pentru sectorul asociativ. De aceea, este important a explora mai intens domeniul colaborării intersectoriale a ONG-urilor.

Agenții economici ar fi bine să creeze un fond anual pentru filantropie și să adopte o politică clară de sponsorizare. Criteriile de evaluare a solicitantului ar putea fi legate de: impact, fezabilitate, continuitate, durabilitate, eficiență, orientare spre necesități, caracterul participativ al procesului decizional, transparență și comunicare, monitorizare și evaluare participativă, raportare.

Un proiect prezentat spre finanțare este, în primul rînd, un angajament, o promisiune publică. Din acest considerent, el trebuie să aibă un scop nobil, să fie orientat spre realizarea unor valori general-umane, să fie real și să aibă obiective clare. În același timp, un proiect înaintat spre finanțare mediului de afaceri trebuie să prezinte interes și pentru business.

Parteneriatul durabil presupune un dialog de la egal la egal prin care toate părțile implicate au necesități și interese comune. Într-un parteneriat este important de păstrat spiritul de echipă și de egalitate. Unii reprezentanți ai administrației publice și mediului de afaceri ușor alunecă pe relațiile șef-subordonat. Astfel, devine necesară studierea necesităților fiecărui partener și orientarea serviciilor celorlalți către aceste necesități.

Contribuția din partea APL ONG-urilor ar putea include și următoarele: contractarea directă pentru prestarea anumitor servicii, acordarea sprijinului financiar pentru implementarea anumitor programe de stat și acordarea spațiului sau a unor localuri pentru desfășurarea activității.

Este necesară stabilirea contactelor cu mediul de afaceri – bănci, întreprinderi mari, – pentru a-i informa despre posibilitățile finanțării de către aceștia a unor acțiuni sociale.

„Perioada de stabilizare” în dezvoltarea sectorului asociativ este o formulare extrem de vagă și semnaleză existența unor ONG-uri atît puternice, cît și slabe, precum și organizații de buzunar, din care cauză este necesar de continuat investițiile în instruire și dezvoltare de capacități a sectorului asociativ.

Promovarea spiritului de competiție și a schimbului de ex-

periență între ONG-uri ar putea produce modificări calitative ale sectorului asociativ în general.

Dezvoltarea voluntariatului este nu doar o recomandare, ci o necesitate stringentă a unei societăți durabile. O atenție deosebită se va acorda dezvoltării voluntariatului în Moldova (care deseori este văzut numai ca o activitate pentru studenți și elevii claselor superioare, dar nu și pentru persoanele active și de vîrstă a treia). Este salutară organizarea școlilor de formare pentru voluntari (elevi, studenți, pedagogi, persoane în etate etc.), dezvoltarea abilităților de colectare a fondurilor, de comunicare, de promovare a filantropiei.

De cele mai dese ori, comunicarea defectuoasă (lipsa/insuficiența/ineficiența ei) prezintă un obstacol în calea unui parteneriat durabil. În acest sens, comunicarea trebuie să fie sinceră, constantă și eficientă. Comunicarea cu donatorul constituie un instrument de creștere a încrederii.

Managementul cunoștințelor este și el un domeniu slab explorat. Transferul de informații, practici și experiențe pozitive în societate este privit cu neîncredere și ca o modalitate de a spori concurența. În realitate acesta este foarte important, atît în domeniul asociativ, cît și pentru toți actorii comunitari. De exemplu, practicile pozitive ale sectorului financiar-bancar ar putea fi adaptate cu succes și în alte domenii.

Impetuos se impune practicarea de către ONG-uri și de toți cei ce implementează proiecte a monitorizării și evaluării participative, în care cuvîntul forte îi va aparține beneficiarului de servicii. De asemenea, este necesară elaborarea unui mecanism de monitorizare a activităților și a fondurilor publice.

Promovarea în comun a conceptului de filantropie ar aduce, în general, beneficii întregii societăți. Sectorul asociativ s-ar fortifica, iar businessul ar putea diminua presiunea politicului de a „dona/direcționa” anumite surse către un proiect sau altul. În acest sens, e binevenit modelul fundațiilor comunitare.

Общественные проблемы и возможности их решения глазами молодёжи

По заказу молодёжного центра «Пилигрим-Демо» Гагаузия, в рамках проекта «Молодёжь. Образование. Демократия» и при финансовой поддержке Посольства Королевства Нидерландов в Киеве в рамках программы Matra KAP, в Гагаузии было проведено социологическое исследование: «Общественные проблемы и возможности их решения глазами молодёжи».

Цель исследования: определение мнения молодёжи Гагаузии относительно существующих общественных и социальных проблем, выявление модели восприятия субъекта их решения и идентификация степени потенциального участия молодёжи в их разрешении. Объект исследования: лица в возрасте от 18 до 30 лет проживающие на территории Гагаузской автономии. Предмет исследования: восприятие существующих общественных проблем и возможностей их решения. Задачи исследования: Определение степени заинтересованности молодёжи общественной жизнью; Идентификация восприятия молодёжью уровня гражданской ответственности различных категорий граждан; Выявление интереса молодёжи к различным общественным и социальным проблемам; Выявление мнения молодёжи о проблемах первостепенной важности; Определение восприятия ответственности различных структур и институтов за решение анализируемых проблем; Выявление мнения молодёжи относительно деятельности государственных структур, направленных на разрешение существующих проблем; Идентификация уровня воспринимаемого причастия молодёжи к предпринимаемым мерам; Выявление мнения молодёжи касательно гипотетического желания молодёжи участвовать в решении исследуемых проблем и идентификация механизмов способствующих мотивации молодёжи к подобным действиям; Определение желания молодёжи получить дополнительную информацию о возможностях и способах участия молодёжи в общественной жизни.

Характеристика выборки

Генеральная выборочная совокупность составила 30000 человек в возрасте от 18 до 30 лет. Исследуемая выборочная совокупность составила 420 человек. Первый этап выборки состоял в идентификации процентного распределения молодёжи по населённым пунктам и выявления процентного соотношения молодых людей проживающих в городской и сельской местности. В результате анализа данного соотношения было определено количество анкет предназначенных для сельского и городского администрирования (262/158 анкет).

Беря во внимание тот факт, что в Гагаузской автономии имеются лишь три города было решено включить в исследование все три города, предварительно определив процентное

соотношение проживающих в них молодёжи к общему количеству молодёжи проживающей в городской местности. На основе этих данных было определено количество анкет, которые необходимо было заполнить в каждом городе. (В Комрате – 63 анкет, в Чадыр-Лунга – 52 анкеты и в Вулканештах – 43 анкет). Далее из 27 сёл Гагаузии, алеаторным образом были отобраны 17, из которых в 10 было запланировано заполнить по 15 анкет в каждом селе и в оставшихся 7 сёлах – по 16 анкет в каждом селе из них было запланировано заполнить по 15 анкет. Методика выбора опрашиваемых – статистический шаг.

Самыми важными являются проблемы экономического характера

В результате проведения данного исследования большинство опрошенных заявили о том, что интересуются общественной жизнью, а также оценивают уровень проявляемого интереса к общественной жизни, остальными представителями молодёжи как «средний» и «немного, выше среднего», но с другой стороны считают молодёжь самой безответственной частью населения, в плане гражданской ответственности. Данные результаты свидетельствуют о том, что молодые люди проявляют определённый интерес к отдельным сторонам общественной жизни и в основном в силу навязанной необходимости данного процесса, о чем свидетельствует объявленная безответственность молодёжи по отношению к гражданской жизни.

Самыми важными, по мнению опрошенных, являются проблемы экономического характера. Проблемы, которые, по мнению молодёжи нужно решать в первую очередь, также являются экономическими проблемами. Данный факт объясняется тем, что во многом успешность молодых людей зависит от возможности иметь возможности получать хорошую заработную плату и быть уверенным в экономической стабильности.

Лишь немногим более 50% процентов опрошенных заявили о том, что на данный момент всё же предпринимаются какие-либо меры направленные на решение существующих проблем, из которых абсолютное большинство считает, что предпринимаемых мер не достаточно для достижения

положительных результатов. Данные цифры демонстрируют неэффективность предпринимаемых, на сегодняшнем этапе мер, по причине того, что граждане не наблюдают каких-либо положительных изменений в обществе. Среди опрошенного населения, 46,4% возлагают наибольшую ответственность за решение существующих проблем на государство, и всего лишь 33% респондентов считают, что за решение существующих проблем ответственны как представители государства, так и различные представители гражданского общества. Таким образом, часть населения выбрала позицию стороннего наблюдателя, отделив себя от происходящих процессов.

Полученные данные свидетельствуют о том, что основные меры по увеличению эффективности предпринимаемых мер должны быть направлены на усиление контроля над деятельностью государственных чиновников разных уровней, а также на информирование населения и демонстрация роли граждан, в разрешении существующих проблем. Чувство причастности молодых людей зависит от уровня анализа, демонстрируя тенденцию к росту с понижением уровня анализа. Самый высокий уровень причастности ощущается на уровне населённого пункта. Таким образом, следует предположить что, полученные данные свидетельствуют о «регионализации» политического интереса и гражданской ответственности. То есть молодые люди интересуются и участвуют в том, что реально сказывается на их жизни и не желают вмешиваться в то, что выходит за эти рамки.

Половина опрошенных не знакома с деятельностью НПО

Практически, половина опрошенных (49,5%) заявила о том, что не знакома с деятельностью каких-либо неправительственных организаций. Данный факт свидетельствует либо об отсутствии данных организаций, либо о неэффективности их деятельности. Большинство опрошенных считают, что молодёжь готова участвовать в решении существующих проблем, но исходя из высокого уровня «предполагающих» свидетельствует о формальной констатации готовности исходя из потенциала действия демонстрируемого представителями молодёжи. Основные формы участия в решении общественных проблем, приемлемые для молодых людей оказались формами непрямого участия, что свидетельствует об отсутствии достаточной информации на этот счёт и положительных примеров участия. Подавляющее большинство молодых людей считают необходимым предоставление молодёжи консультационных услуг и информации касающейся возможностей и спосо-

бов решения существующих проблем.

Рекомендации молодёжным организациям:

1. В первую очередь, необходимо предпринимать меры информативного характера направленные на демонстрацию структуры и функционирования государственного аппарата, на распространение информации относительно «гражданского общества» и механизмах взаимодействия государства и гражданского общества. Необходимо продемонстрировать роль, которую должно играть гражданское общество в решении общественных проблем и способах участия граждан в этих процессах

Рекомендуемые действия:
– Участие представителей НПО в телевизионных и радио передачах.

– Издание и распространение информационных брошюр и буклетов относительно целей и задач преследуемых НПО.

– Распространение печатных изданий разъясняющих основные принципы функционирования политической

системы государства.

– Организация семинаров в школах на тему развития взаимоотношений гражданского общества и власти.

– Вовлечение молодёжи в различные мероприятия связанные с деятельностью НПО.

2. Необходимо организовать деятельность НПО в партнёрстве с действиями местной власти, что во многом способствовало бы, во-первых, пониманию и осмыслению деятельности властей и, во-вторых, способствовало бы развитию чувства причастности к происходящему и как следствие – росту уровня гражданской ответственности. Необходимо отметить и возможный рост уровня инициативности молодёжи и формированию новых общественных движений.

В связи с этим, рекомендуем следующий план действий:

– Вступить в контакт с представителями местной власти с целью выявления основных действий направленных на решения проблем локального уровня.

– Идентифицировать области возможного партнёрства.

– Обсуждение совместных перспектив действия и привлечения населения в избранные проекты.

– Привлечение молодёжи и заинтересованного населения путём грамотной информационной кампании.

– Организация мероприятий по оценке действий и обсуждения перспективы, дальнейших мер с молодёжью и остальных принявших участие в данных мероприятиях.

3. Возможно создание дискуссионных клубов – неформальных ассоциаций ориентированных на коллективное обсуждение и оценку различных политических, экономических, социальных, культурных мероприятий, действий, реформ.

Характеристики дискуссионных клубов

– Дискуссионный клуб должен иметь чёткий режим работы и должен включать представителей различных возрастов.

– Обсуждение должно основываться на детальном

знании событий и обдуманной, аргументированной позиции каждого из присутствующих.

– Дискуссионный клуб должен обеспечивать покрытие всех наиболее важных сторон общественной жизни.

– Заседания данной ассоциации должны предполагать различные мероприятия и не ограничиваться только обсуждением событий.

4. Способствование созданию автономных молодёжных организаций, путём предоставления консультационных услуг касательно возможности и способов создания молодёжных организаций, получения

финансирования, администрирования ресурсов, принципов деятельности и т.д.

Также необходимо способствовать появлению молодёжных СМИ (радиостанции, газеты...).

5. Целесообразным представляется создание коалиций и способных разработать и реализовывать молодёжные проекты как регионального, так и общенационального уровня.

6. Также необходимо налаживание сотрудничества с молодёжными организациями действующими за пределами Р.М. с целью организации совместных мероприятий и обмена опытом.

Aprecierea și diseminarea bunelor practici

Rezultatele concursului au fost prezentate la Ceremonia de Înmînare a premiilor în cadrul Programului Bunelor Practici (PBP) ale Autorităților Publice Locale din R. Moldova, pe 29 noiembrie 2007, în Sala Mare a Palatului Republicii. La festivitate au fost prezenți 40 de primari și angajați ai primăriilor participante la concursul organizat în cadrul PBP, președinți de raioane, finanțatori ai proiectelor în domeniu, precum și membrii Grupului Coordonator al Programului.

Pentru a aprecia eforturile depuse de către primăriile din Republica Moldova în calea lor spre identificarea bunelor practici, la Ceremonie a fost prezent dl Vladimir Ristovski, Reprezentantul Special al Secretarului General al Consiliului Europei în R. Moldova. El a înmînat, din numele finanțatorilor, o colecție de carte din domeniul profesional pentru 9 primării, iar pentru cele 6 primării câștigătoare – cite un computer performant și o statueta - simbol al realizărilor.

De asemenea, învingătorilor le-au fost înmînate diplome din partea Ministerului Administrației Publice Locale al RM.

Localitățile învingătoare:

Domeniul „Dezvoltare socio-economică locală”:

- satul Chetrosu, raionul Drochi, practica „Împreună- pentru o viață mai bună”;
- satul Pohoarna, raionul Șoldănești, practica: „Mobilizarea comunității pentru renovarea grădiniței de copii”.

Domeniul „Democratizarea vieții publice”:

- satul Crihana Veche, raionul Cahul, practica: „Tehnici de supraviețuire: învățăm să fim activi în comunitate”.
- comuna Gălești, raionul Strășeni, practica: „Revenire la tradiții”.

Domeniul „Modernizarea managementului local”:

- satul Selemet, raionul Cimișlia, practica „Iluminarea străzii centrale a satului”;
- satul Antonești, raionul Ștefan Vodă, practica „Alternative în asigurarea instituțiilor publice cu agent termic”.

De premii speciale din partea Consiliilor Raionale s-au învrednicit primăriile menționate din raioanele Șoldănești, Ștefan-Vodă, Cahul, Cimișlia.

Tuturor primăriilor participante la program le-au fost înmînate Certificate de Participare.

Primul element de diseminare a celor mai bune practici a fost prezentat în cadrul Ceremoniei de Premiere: filmul „Împreună pentru o viață mai bună”.

Dintre toate Programele de Bune Practici, implementate de Consiliul Europei în diferite state, Moldova este prima țară în care se realizează un asemenea film, pentru al doilea an consecutiv. Astfel, bunele practici din țara noastră vor ajunge să fie un model de urmat și pentru autoritățile publice locale din Europa.

În perioada februarie-martie 2008, cu susținerea financiară a Consiliului Europei și asigurarea logistică a Institutului pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) “Viitorul”, în cele 6 comunități câștigătoare vor avea loc Zile ale Ușilor Deschise, pentru a disemina experiența acestora către alte primării din țară.

Ceremonia de Premiere a fost organizată pentru a aduce în atenția localităților care au demonstrat cele mai bune practici și pentru a le oferi posibilitatea afirmării nu doar pentru 40 de primari și angajați ai acestora care au avut cel mai important rol în procesul de aplicare, dar și comunităților înseși. Anume de aceea elementul surpriză al serii au fost ansamblurile locale din cele 6 primării câștigătoare.

Notă: Pe parcursul primei runde a BPB 2005-2006 au fost receptate 78 de aplicații din 62 de primării. În calitate de câștigători au fost selectate 7 localități care au întrunit condițiile „bunelor practici”. Acestea au fost premiate cu diplome de Stat, gradul I, cu cite un computer și un set de carte. În lunile octombrie-noiembrie 2006, în comunitățile câștigătoare au avut loc zile ale Ușilor Deschise.

Programul BPB este deschis tuturor autorităților publice locale

Programul Bunelor Practici ale Autorităților Publice Locale din Moldova a fost inițiat, în iulie 2005, de Consiliul Europei în cooperare cu asociațiile de primari, Guvernul Republicii Moldova, Proiectul USAID „Reforma Autorităților Publice Locale” și alți factori de decizie. PBP are scopul de a identifica, aprecia la justa valoare și a disemina bunele practici printre autoritățile locale din Republica Moldova.

Pe parcursul ultimilor ani, programe similare au fost inițiate și implementate cu succes în mai multe țări din Occident și în țările aflate în tranziție.

În Moldova, un asemenea program a fost inițiat în 2003 de către Proiectul USAID deschis pentru toate autoritățile publice locale. În prezent, acesta este inclus în Programul Bunelor Practici ale Autorităților

Publice Locale din Moldova (PBP), orientat să aprecieze autoritățile publice locale care au realizat cu succes o bună practică – inițiativă sau proiect într-un domeniu de referință cu impact semnificativ asupra comunității.

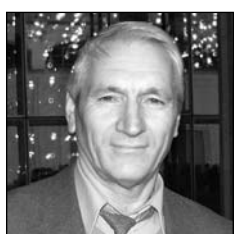
Autorităților publice locale cu practici excelente le va fi conferit Statutul Celei mai Bune Practici în domeniu pentru o perioadă de un an. Acestea vor primi suportul necesar pentru a-și putea împărtăși experiența cu alte autorități locale prin diverse activități: evenimente naționale pentru fiecare serviciu; activități individuale de diseminare care vor include „zile ale ușilor deschise”, vizite de studiu etc. De asemenea, autoritățile locale cu statut de Cea mai Bună Practică vor fi invitate să participe la programe de instruire în domeniul de

referință pentru a transmite mai eficient experiența sa altor autorități locale.

Succesele le-am obținut prin muncă și cooperare

Susține Gheorghe Bagrin, primar de Pelinia, r-l Drochia, care colaborează fructuos cu ONG-urile din localitate

Gheorghe Bagrin,
primar de Pelinia

Succesul implementării proiectelor obținute depinde în foarte mult de fiecare localitate în parte. Dacă comunitatea dorește cu adevărat să schimbe lucrurile în bine, dacă cetățenii se asociază în ONG-uri lucrative și competente, atunci și donatorii manifestă un grad sporit de încredere. Astfel, multe pro-

iecte le-am obținut datorită faptului că am demonstrat că știm ce vrem și că am convins locuitorii satului nostru că astăzi nimeni nu oferă bani fără o contribuție personală. În calitate de primar m-am convins de nenumărate ori de acest adevăr: dacă o familie, de exemplu, achită contribuția pentru repararea școlii,

atunci copiii sînt întrebați în permanență cum este păstrată curățenia, cum funcționează cazangeria etc. Realizarea în practică a proiectelor nu este un lucru simplu. Din cele ce am reușit să obținem, pentru unele proiecte am aplicat prin intermediul Primăriei, iar pentru altele – prin intermediul organiza-

țiilor neguvernamentale din sat. De la un proiect la altul, am ajuns în situația în care cetățenii își propun singuri să discute și să identifice ce probleme au mai rămas de soluționat. Astfel a sporit activismul social al sătenilor. Avem în sat opt organizații

neguvernamentale, care au câștigat mai multe proiecte. Administrația locală colaborează fructuos cu acestea, în fiecare săptămînă avînd loc întruniri în cadrul cărora se iau în discuție realizările obținute, dar și planurile de viitor.

Un gimnaziu nou oferă noi perspective

În perioada de tranziție, multe edificii de cultură și învățământ au fost lăsate în voia soartei. În ultimii ani, însă, inițiativa cetățenilor și dorința de a schimba lucrurile în bine s-au soldat cu renovarea de școli, grădinițe, case de cultură etc. Un exemplu în acest sens ne oferă satul Cățeleni, Hîncești, unde, cu eforturi conjugate, a fost construit un gimnaziu nou.

Maria Sîrbu, directorul Gimnaziului, ne-a declarat că instituția satisface, după dotări și comodități, toate necesitățile timpului: „Satul nostru, practic, niciodată nu a avut un edificiu adecvat, în care să fie amplasată școala. Fosta clădire era într-o stare avansată de deteriorare. De aceea am fost nevoiți să trecem într-un local adaptat, unde profesorii și elevii vorbeau la ore cât mai încet, pentru a nu-i deranja pe cei din clasele vecine. Situația a început să se schimbe din anul 2005, atunci când autoritățile raionale au luat cunoștință îndeaproape de problemele cu care ne confruntăm și, fără ezitare, ne-au susținut într-un proiect de atragere a finanțării în vederea construirii unei noi clădiri. Cu

ajutorul Fondului de Investiții Sociale din Moldova am reușit să ducem proiectul la bun sfârșit, pe lângă lucrările de fond fiind executate și altele necesare. Dintre acestea, bunăoară, aș evidenția construirea pireului din jurul gimnaziului, amenajarea corespunzătoare a grupurilor sanitare, construcția unei cazangerii etc. Aceasta din urmă, echipată cu două cazane moderne, de capacitate sporită, asigură în totalitate necesarul de energie termică pe perioada rece a anului. Astăzi problema frigului nu mai figurează pe agenda zilei, în toate cabinetele și sălile de studii menținându-se o temperatură optimală. În afară de sprijinul acordat de FISM, vreau să menționez și suportul esențial din partea Consiliului raional, conjugarea eforturilor permițându-ne să îmbunătățim radical starea de lucruri.

În prezent Gimnaziul din Cățeleni dispune de toate utilitățile pentru buna desfășurare a procesului instructiv-educativ. Pot să vă spun, cu mândrie deosebită, că ne-au vizitat mai multe delegații, inclusiv oficiale, și, practic, toți oaspeții au rămas plăcut surprinși de condițiile de care dispunem”.

Dacă convingerile doamnei director își găsesc explicația într-un sentiment de împlinire profesională, atunci sătenii nu rămân nici ei mai prejos în ceea ce privește aprecierea eforturilor depuse. La acest subiect, Rodica Bordeian, secretar al Consiliului local Cățeleni, ne-a declarat: „În primul rând, școala a devenit mult mai încăpătoare, iar sălile de studii sînt bine amenajate și este cald. În școala veche, pe perioada rece a anului ne încălzeam cu sobe, în care făceam focul toată ziua și oricum era frig, deoarece pereții erau subțiri, iar ușile și ferestrele, în mare parte deteriorate, nu ermetizau încăperile. Am avut și cazuri în care, din cauza gerului de afară, erau sistate orele pentru câteva zile la rând. Dacă e să comparăm cu realitățile din trecut, atunci atestăm o situație total diferită, îmbunătățirile survenite fiind apreciate atât de către elevi, dar și de profesori și părinți. Clădirea în care fusese amplasat gimnaziul era veche și nu asigura un proces instructiv-educativ de calitate. Astăzi, însă, elevii au posibilitate să frecventeze diferite cursuri pe interese, fiind antrenați în activități interesante și utile”.

INSTITUTUL DE ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI, CENTRUL DE ZI “SPERANȚA”

Incluziunea copiilor cu CES în instituțiile de învățământ preuniversitar din Republica Moldova

PROIECT DE CONCEPȚIE

Aprobat de Consiliul științifico-didactic al Institutului de Științe ale Educației din 25 februarie 2007

Autori:

Panuș V., dr. în pedagogie, cercetător științific superior, IȘE, Cucer A., dr. în psihologie, cercetător științific, IȘE, Pavlenko L., magistru în psihologie, cercetător științific inferior, IȘE, Chicu V., lector superior, USM

Cadrul conceptual al incluziunii copiilor cu CES (*cerințe educative speciale*) este întemeiat pe documente adoptate la nivel internațional și național, la care ne vom referi în cele ce urmează și care constituie cadrul legal pentru asigurarea următoarelor criterii:

- egalității în demnitate, în drepturi și în libertăți a tuturor ființelor umane, indiferent de rasă, etnie, cultură, limbă, statutul social, politic sau juridic al țării sau teritoriului de care aparține o persoană (*Declarația Universală a Drepturilor Omului, adoptată și proclamată de Adunarea Generală a ONU la 10. 12. 1948*);
- drepturile copiilor, indiferent de mediul din care provin sau de starea lor de sănătate fizică sau psihică, la o viață decentă, la educație și cultură, în condiții care să le garanteze demnitatea,

să le favorizeze autonomia și participarea la viața comunității pe măsura posibilităților fiecăruia în parte; exercitarea drepturilor fundamentale de către copiii cu dizabilități presupune ca aceștia să nu fie segregăți, etichetați ori considerați „speciali”, întrucât astfel de reacții sînt de factură devalorizatoare, dezumanizantă (*Convenția cu privire la Drepturile Copilului, adoptată de Adunarea Generală a ONU la 12. 11. 1989*);

- dreptul persoanelor cu handicap la integrare sau reintegrare socială, la educație și integrare profesională (*Declarația cu privire la Drepturile Persoanelor Handicapate, proclamată de Adunarea Generală a ONU la 01.12.1975*);
- drepturile persoanelor cu deficiență mentală indiferent de rasă, limbă, sex etc., la instruire, educație și integrare socială și responsabilizarea autorităților din domeniul educației generale pentru educarea persoanelor cu handicap în contexte integrate (*Reguli standard privind egalizarea șanselor pentru Persoanele cu Handicap, adoptate de Adunarea Generală a ONU la 20. 12. 1993*);
- incluziunea copiilor handicapați în sistemul de învățământ general, calitatea școlarizării fiind egală și strîns legată cu cea a sistemului școlar general (*Programul de acțiune privind Persoanele cu Handicap, adoptat de Adunarea Generală a ONU prin rezoluția 37/52 din 03.12. 1982*).

Importanța problemei și necesitatea găsirii cât mai urgente a soluțiilor adecvate pentru fiecare țară în parte a fost subliniată prin:

- declararea de către Adunarea Generală a ONU a anului 1981 drept *An Internațional al Persoanelor cu Handicap*;
- declararea perioadei 1983-1992 ca *Deceniul Persoanelor cu Handicap* și adoptarea *Programului Mondial de Acțiuni* printr-o Rezoluție a Adunării Generale a ONU, unde se stipulează clar necesitatea integrării, a educației copiilor și persoanelor cu handicap, precum și universalitatea dreptului la educație pentru această categorie de persoane: „Educația persoanelor cu handicap trebuie să se realizeze, pe cât e posibil, în cadrul sistemului general de învățământ. Responsabilitatea pentru educația acestora trebuie să revină autorităților din domeniul educației și învățământului, iar legislația cu privire la învățământul obligatoriu trebuie să includă copiii cu toate tipurile și nivelurile de handicap”;
- promovarea principiului *Educație pentru Toți*, în cadrul Conferinței mondiale a miniștrilor educației, desfășurată la

Jomtiem (1990), unde s-a reafirmat necesitatea ca fiecare ființă umană să aibă acces la educația de bază, așa cum se precizase în *Convenția cu privire la Drepturile Omului*. Forumul mondial de la Dakar a demonstrat că educația incluzivă este vitală pentru realizarea obiectivelor *Educației pentru Toți*. În acest context, autoritățile multor state, în colaborare cu societatea civilă, stimulează transformarea școlilor obișnuite în instituții de învățământ incluzive.

Un rol aparte printre documentele internaționale din ultimele decenii revine deciziilor adoptate la Conferința mondială de la Salamanca (1994), la care au participat reprezentanți a 92 de guverne și 26 de organizații internaționale și care conturează „cadrul de acțiune privind nevoile educative speciale”. Acest act subliniază: „Copiii cu nevoi educative speciale trebuie să aibă acces la școlile de cultură generală care să le ofere o predare centrată pe copil, aptă să satisfacă nevoile acestuia; școlile de cultură generală incluzive reprezintă modul cel mai eficient de a combate atitudinile discriminatorii, de a crea o comunitate armonioasă și primitoare și de a oferi educație pentru toată lumea; mai mult, acestea pot oferi instruire majorității copiilor și își pot ameliora eficiența, iar, în ultimă instanță, realizează eficiența costurilor pentru întregul sistem de educație”. Declarația Conferinței mondiale de la Salamanca cere ca toate guvernele „să acorde prioritate bugetară și politicilor de îmbunătățire a sistemului de învățământ pentru a putea fi incluși toți copiii, indiferent de dificultățile sau diferențele individuale ale acestora”.

Procesul de ratificare a documentelor internaționale, precum și adoptarea unor decizii și acte normative cu referire la problema educației copiilor cu CES pe plan național evoluează în 5 etape semnificative, identificate de către cercetătorii A. Ivanițchi, 1983, N. Bucun, 1997, A. Racu, 1997, A. Dăniș, 1996, în diferite lucrări: (i) de la agresivitate la conștientizarea necesității de ocrotire a persoanelor cu CES în dezvoltare; (ii) de la conștientizarea prezenței persoanelor cu CES la recunoașterea posibilității de a le instrui; (iii) recunoașterea necesității instruirii surzilor, orbilor, deficienților mentali și organizarea acestei instruirii; (iv) conștientizarea necesității de a instrui toate categoriile de copii cu CES; (v) de la izolare la integrarea și incluziunea în societate a persoanelor cu cerințe speciale.

(Va urma)

Pagină realizată de Eduard Balan

PROGRAMUL DE GRANTURI MICI PENTRU SUSȚINEREA ACȚIUNILOR DE TINERET

Direcția Programe pentru Tineret în cadrul Ministerului Educației și Tineretului al Republicii Moldova a lansat programul de granturi mici pentru susținerea acțiunilor de tineret. În cadrul programului de susținere a acțiunilor de tineret vor fi finanțate proiecte care au următoarele misiuni:

- dezvoltarea asociativității și stimularea participării;
- facilitarea accesului la informație și servicii;
- promovarea educației neformale;
- sporirea șanselor de angajare a tinerilor
- în câmpul muncii;
- promovarea modului sănătos de viață;
- evaluarea corespunderii politicilor de tineret la nevoile tinerilor.

Proiectul și anexele se prezintă într-un plic sigilat la adresa Ministerului Educației și Tineretului, Chișinău, Piața Marii Adunări Naționale 1, cu remarca "Program de granturi mici". Termenele limită de prezentare a proiectelor sînt specifice pentru fiecare subprogram.

Activitățile din cadrul proiectului trebuie planificate nu mai devreme de o lună de la data limită respectivă. Ministerul Educației și Tineretului NU transferă grantul obținut pe contul organizației cîștigătoare sau a liderului grupului de inițiativă, ci direct la prestatorul de servicii / agentul economic.

Informații suplimentare:

Ministerul Educației și Tineretului al Republicii Moldova, MD-2033, Republica Moldova, Chișinău, Piața Marii Adunări Naționale, Tel.: +373 (22) 23-33-48, Fax: +373 (22) 23-35-15, e-mail: consilier@edu.md, http://www.edu.md

Charles Stewart Mott Foundation

focuses on those former Soviet Union (FSU) countries that will share a border with the enlarged EU - Russia, Ukraine, Belarus and Moldova.

In order to complete the transition to democracy, we believe that it is critical to foster vibrant civil societies, where Russians, Ukrainians, Belarusians and Moldovans are free to associate and independently undertake civic activity; have an interest in, and sense of responsibility to, their community and society; engage in the public sphere for the common good; and value each individual with respect for his/her rights.

The mission of the Civil Society program is to support efforts to assist in democratic institution building, strengthen communities, promote equitable access to resources, and ensure respect of rights and diversity.

Due to operational and budgetary constraints, we work primarily with organizations that work on a national or broad regional level, are well-established institutions with a track record of success, and link local level issues with broader policy input. Proposals may be submitted all year round.

For more information

please, read Charles Mott Foundation's Civil Society Program guidelines on <http://www.mott.org/programs/cs-guidelines.asp#3>

Ambassade van het Koninkrijk der Nederlanden

СОЦИАЛЬНЫЕ ПРЕОБРАЗОВАНИЯ В УКРАИНЕ И МОЛДОВЕ (МАТРА)

С начала 90-х годов Министерство Иностранных Дел Нидерландов приступило к реализации программы Матра, в рамках которой оказывается поддержка социальным преобразованиям в странах Центральной и Восточной Европы. Программа Матра охватывает своей деятельностью такие страны: Беларусь, Болгария, Хорватия, Республика Чехия, Эстония, Венгрия, Латвия, Литва, Польша, Румыния, Россия, Словакия, Словения, Турция и Украина. В 2006 году этот список дополнили Молдова, Грузия и Армения.

Программа Матра содействует установлению принципа верховенства закона в странах с тоталитарным прошлым, а также поощряет граждан принять на себя ответственность за формирование общества, в котором они живут. Программа содействует позитивным общественным изменениям в соседних с Нидерландами странах, активизации органов государственного и местного самоуправления, общественных организаций, а также связей между ними.

Программа Матра КАР

В рамках Программы малых грантов при поддержке Посольства Нидерландов (Матра КАР) финансируются маломасштабные местные инициативы. Предоставляется ограниченная помощь общественным организациям в таких областях, как защита прав человека, экология, культура, информирование общественности или образование.

Контактная информация Посольство Королевства Нидерландов в Киеве, Отдел Матра Украина, Киев, 01901, Контрактовая площадь, 7, Тел.: +380 44 4908 200, Факс: +380 44 4908 209, E-mail: kie@minbuza.nl (для: "программы Матра").

LED LIECHTENSTEIN DEVELOPMENT SERVICE

ЛИХТЕНШТЕЙНСКАЯ СЛУЖБА РАЗВИТИЯ (LED)...

- Предоставляет официальную помощь развивающимся странам от имени правительства Лихтенштейна;
- работает в основном в сельских районах в областях образования, здравоохранения и развития сельских местностей;
- в своей деятельности уделяет внимание равенству женщин, социальной справедливости и вопросам окружающей среды;

- является фондом населения и правительства Лихтенштейна, подлежащим частному праву;
- основана в 1965 году.
- Приоритетные страны и секторы** Регион Страна Сектор Eastern Europe and Asia Молдова Образование
- Адрес: Im Malarsch 14, 9494 Schaan Liechtenstein Тел.: + 423 232 09 75; Факс: + 423 232 09 65; www.led.li; email: info@led.li
- Informații suplimentare:** <http://www.led.li/kurzportrail/ru.pdf>

BALKAN TRUST FOR DEMOCRACY

Program pentru întărirea institutiilor democratice din Sud-Estul Europei, promovarea cooperării trans-frontaliere și dezvoltare politică, socială și economică regională

Balkan Trust for Democracy a fost creat prin colaborarea dintre German Marshall Fund of the United States (GMF), Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) și Fundația "Charles Stewart Mott". Fondul a beneficiat de o contribuție adițională din partea Guvernului Greciei.

Balkan Trust for Democracy sprijină întărirea instituțiilor democratice din sud-estul Europei, promovează cooperarea trans-frontalieră și dezvoltarea politică, socială și economică regională.

Tarile eligibile sunt: Albania, Bosnia, Herzegovina, Bulgaria, Croatia, Macedonia, Moldova, Montenegro, Romania, și Serbia, incluzând Kosovo.

Acest program nu are termen limită.

Balkan Trust for Democracy The German Marshall Fund of the United States Dobracina 44 Belgrad, Serbia și Muntelegru 11000 Telefon: 381 11 32 88 022 Fax: 381 11 3036 454, Email: balkantrust@gmfus.org Informații suplimentare: <http://www.gmfus.org/grants/balkantrust.cfm>

ГЛОБАЛЬНЫЙ ФОНД ДЛЯ ЖЕНЩИН

Глобальный Фонд для Женщин поддерживает женские группы, чья деятельность направлена на улучшение положения женщин и девочек. Мы поддерживаем работу женских групп, работающих за пределами Соединённых Штатов Америки, выделяя небольшие и своевременные гранты в размере от 500 USD до 20 000 USD на общее развитие деятельности женских групп, а также на реализацию конкретных проектов. Мы придаем большое значение местному опыту, и уверены, что только сами женщины могут определить свои нужды и выработать решения, направленные на долгосрочные перемены. Группы, получающие нашу финансовую поддержку, работают в следующих направлениях:

- Построение мира и искоренение гендерного насилия
- Улучшение общего репродуктивного здоровья женщин
- Содействие участию женщин в общественно-политической жизни
- Обеспечение экономической и экологической справедливости
- Повышение доступа к образованию
- Развитие филантропии в поддержку социальных перемен

Informații suplimentare:

The Global Fund for Women
1375 Sutter Street, Suite 400
San Francisco, CA 94109, USA
Tel (415)202-7640
Fax (415)202-8604
ecis@globalfundforwomen.org
<http://www.globalfundforwomen.org>

Подача заявки не ограничена никакими сроками.

SMALL PROJECT FUND FOR MOLDOVA

THE NORWEGIAN EMBASSY TO MOLDOVA, LOCATED ÎN BUCHAREST, HAS A SMALL FUND FROM WHICH IT CAN SUPPORT PROJECTS ÎN THE REPUBLIC OF MOLDOVA.

The embassy welcomes a broad range of project proposals, from local, national and international authorities and non-governmental organizations. In most cases, the size of the grants ranges from EUR 1,000 to EUR 8,000.

The main target areas for project cooperation are:

- Democracy and human rights
- Gender and anti-trafficking
- Justice and home affairs
- Education, integration and cultural understanding

There are two application dates for submitting project proposals: March 1st and September 15th. We recommend you to contact the embassy at an early stage in the application process in order to discuss the proposal.

emb.bucharest@mfa.no

Ambasada S.U.A. Chisinau, Moldova

Strada Mateevici 103, Chisinau MD-2009, Tel: 373-22-408-800, Fax: 373-22-233-004

PROGRAMUL DE GRANTURI MICI PENTRU SUSȚINEREA INIȚIATIVEI DEMOCRATICE

Datorită importanței alegerilor din anul 2009 pentru Moldova, pentru următoarea rundă, Ambasada SUA încurajează organizațiile să elaboreze și să prezinte propuneri de proiecte ce țin de alegeri și procesele electorale. Acestea vor include proiecte care implica domenii ca dezvoltarea partidelor politice, asigurarea eficienței a publicului cu informații privind votarea, precum și asigurarea unor alegeri libere și transparente.

Data limită pentru prezentarea proiectelor este vineri, **29 februarie 2008, ora 17:00.**

Informația suplimentară, cerințele programului și formularul standard este disponibil la următoarea adresă: <http://moldova.usembassy.gov>

Persoana de contact: Stelian Rusu, Centrul de Resurse Informaționale, str. Banulescu-Bodoni 57/1, Chișinău, Moldova, tel.: 22-99-50; fax: 23-85-48 E-mail: RusuS@state.gov

The European Commission has launched a call for proposals to support Non-State Actors (NSA) and Local Authorities (LA) in Development which is open to entities from 34 countries (see list below).

The overarching objective of this programme is poverty reduction. It will support actions corresponding to one the following specific objectives:

- benefit populations out of reach of mainstream services and resources and excluded from policy making processes;
- strengthen the capacity of civil society organisations and local authorities in partner countries, with a view to facilitating their participation in defining sustainable development strategies and in implementing actions aiming at poverty reduction;

- facilitate interaction between State and Non-State Actors in different contexts and support an increased role for local authorities in decentralisation processes.

There is a two-stage application process, the first stage implies the submission of a Concept Note together with a checklist and a Declaration (to be downloaded from the EuropeAid website at: <http://ec.europa.eu/europeaid/cgi/frame12.pl>).

The deadline for submission is 11 February 2008. Thereafter, applicants whose Concept Notes have been pre-selected will be invited to submit a Full Application Form.

WINGS Global Fund for Community Foundations

В настоящее время Глобальный Фонд предлагает гранты в размере до \$50,000 (в большинстве случаев от \$5,000 до \$30,000) на срок не более одного года, как для начинающих, так и для активно развивающихся фондов местных сообществ, а также, где это необходимо, для поддерживающих организаций и ассоциаций фондов местных сообществ. Заявителям необходимо вначале прислать письмо о намерениях в размере не более **трех страниц** по электронной почте на адрес info@wings-globalfund.org.

Сроки приема заявок в 2008 г.

29 февраля 2008 June 13th 2008 October 25th 2008

Informații suplimentare: http://www.wings-globalfund.org/apply-overview-eligibility_ru.php